

Ч. 2 (94) Р. XXIV

ВАН- ГАРД

журнал української молоді

АВАНГАРД

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

двомісячник видає Центральна Управа СУМ

AVANTGARDE

Revue des Jeunes, bi-mestriel
édité par le Comité Central
de l'Union de la Jeunesse
Ukrainienne en exil

VANGUARD

Official Press Organ
of the Ukrainian Youth
Association In exil
two-monthly

Редагує Колегія з членів Центральної Управи СУМ
Головний Редактор — Володимир Леник
Редакційне листування і матеріали надсилати на адресу
Редакції:

Адреса редакції:

«AVANGARD»
8 München 2
Dachauerstr- 9/11
Tel. 555316

Адреса адміністрації:

«AVANTGARDE»
72 Blvd. Charlemagne
1040 Bruxelles
Tél. 34.04.82.

Це число зредаговано в Секретаріаті ЦУ СУМ. Літературну частину зредаговано при співпраці Редакційного Гуртка Дружинників СУМ: О.Рожна, А.Гайдамаха, О.Братковський і Я.Добощ.

Фотооптичний склад: Міля СЕНИЧАК.

Графічне оформлення: мистець-маляр Омелян МАЗУРИК.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ «АВАНГАРДУ»

Крiїни	Одне число	Рiчно (6 чисел)
США	1.00 дол.	5.00 дол.
Канада	1.00 дол.	5.00 дол.
Англія	0.50 ф.ш.	1.50 ф.ш.
Австралія	0.75 дол.	3.75 дол.
Бельгія	30 б.фр.	150 б.фр.
Франція	3.00 ф.фр.	15.00 ф.фр.
Німеччина	2.50 НМ.	12.50 НМ.
Австрія	15.00 шіл.	75.00 шіл.
Аргентина	100 пезо	500 пезо
Бразилія	1.00 н.круз.	5.00 н.круз.
Парагвай	50 гвар.	250 гвар.

З днем Світлого Празника

Христового Воскресіння

вітаємо

Блаженнішого Верховного Архієпископа,
Кардинала Йосифа Сліпого, всіх Ієрархів і
духовенство Української Православної і
Католицької Церков, весь український нарід,
а зокрема молодь, в Україні, на каторжних
роботах, ув'язнених і на чужині, всіх борців за

Права Людині й Волю України,

що стало гаслом СУМ на цей рік.

Вітаємо Провід ОУН і всі українські органі-
зації й установи, об'єднані в СКВУ що пра-
цюють для визволення України.

Вітаємо всі Крайові Управи, Осередки,
Відділи Юнацтва і все членство СУМ і

бажаємо

щоб Воскресіння Христове стало для нас
живим символом воскресіння УКРАЇНИ
після її теперішньої червоної Голгофи, а тим
самим щоб кріпило віру в перемогу нашої
Правди й додавало сили до боротьби за неї.

Христос Воскрес —

Воскресне Україна!

Центральна Управа. СУМ

▲ Великдень УПА в Карпатах 1944 р
Дівчатка - писаночки. Юначки Осередку СУМ в Судбури, Канада,
перед Великоднем проходять нурс писанкарства. ▼

ЛЮДИНА, СТРАТЕГ, ПОЛІТИК

До великого моменту
Будь готовий, кожний з нас!
Кожний може стать Богданом,
Як настане слухний час.

І.Франко

Важкі часи, важливі епохи, потребують людей на свою міру. Вони не терплять пересічі й слабостей і горе тому народові, що не видасть з себе постатей гідних своєї доби. Такі народи приречені на загибелю, ставши погноєм для росту народу поневолювача.

Український народ, що вже кілька століть намагається порвати ланцюги московського поневолення, живе ще тільки тому, як окрема нація, що у критичний момент, коли важилось його «бути, чи не бути», Провидіння посилало йому одиниць, що уособлювали його прагнення й волю жити свободним життям державного народу.

Так було за часів Козаччини, коли зі звичайного сотника Богдана Хмельницького в одну мить виростає справжній провідник народу, що стає на чолі його визвольної боротьби, а відтак Головою Держави. Так зі скромного канцеляриста Виговського стає стратег і полководець, що громить 100-тисячну московську армію під Конотопом. Так зі спокійного, сповидного вислужника царського Мазепи, стає вождь і політик, коли йдеться про відповідальність за долю свого народу. А навіть у спокійні часи, коли ворог здається бенкетує на руїнах української державности, з'являлися в нас Пророки і Борці слова, як Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко й багато інших, що своєю творчістю і особистою поставою воскрешували до поновного життя український державницький ідеал.

Та найбільшого напруження в реалізації цього ідеалу досягнув найновіший період нашої історії за останніх 50 літ, від початку збройних визвольних змагань. Коли основоположник червоної московської імперії, якого телер хочуть зробити найбільшим гуманістом 20-го століття Ленін дав наказ Муравйову в крові затопити молоду українську державу, яку очолювали близькі йому ідеологічно соціалісти, коли в обороні тієї держави впало 300 студентів під Крутами, бо не було кому зустріти московських банд, тоді інтернаціоналістична полуда соціалістів з Центральної Ради мусіла довести до протверезіння. Долю державности бере в свої руки великий патріот, хоч і не військовик, Симон Петлюра, що пориває з інтернаціоналістичним соціалізмом, стає на національний рідний ґрунт, ставши Головним Отаманом військ і Головою Уряду УНР. Він і згинув відтак в Парижі від ворожих куль, як безкомпромисовий борець за святі права своєї нації. З того часу, боротьба за волю і українську державність не припинялася ні на мить. Виростаючи в епосі тієї боротьби нові покоління, видали з себе безсмертні когорти борців-героїв, яким ім'я легіон. На чолі цієї безпощадної боротьби за життя і смерть виходили постійно постаті, які втілювали в собі риси питомі великим борцям, організаторам боротьби і державним мужам, яких знає історія. Євген Коновалець, сотн. Юліян

Головінський, Степан Бандера, ген. Перебийніс-Грицай, полк. Лицар-Гасин і сотні інших, свідчать про переродження нації з закріпаченої в воюючу-героїчну.

Тарас Чупринка-Роман Шухевич, він-же Дзвін, Тур, Лозовський і популярно Шух, якого 20-ліття від героїчної смерті обходимо в місяці березні цього року, належить безсумніву до найвидатніших постатей нашої новітньої визвольної боротьби. Його хрустальний характер, сила волі, видержливість, обов'язковість, вірність Богові і батьківщині, стали взором для виховання нашого молодого покоління в сучасному і на віки.

Вихованець УВО і Пласту 20-тих років, він дуже скоро став ідеалом молоді людини в своєму оточенні. Обдарований музичними і мистецькими здібностями, він похлонював в себе весь чар української духовності, вивчаючи українську літературу, музику і все що мало відношення до українства. Пластові мандри дають йому змогу пізнати практично рідний край з його пам'ятками минулого, Завзятий спортсмен, він неодноразово стає першуним і переможцем в бігу, в плаванні, в лещетуванні і стрільні. Веселий і усміхнений, а при тому стриманий, він був душею кожного товариства, до якого належав.

«Роман був для мене ідеалом борця за українську державність — лише в своїх споминах революціонерка Оксана. «Його мужеська енергія, непохитна воля, бистрий розум, безмежна любов до своєї батьківщини і готовість віддати своє життя для скривдженого народу — всі ці прикмети набрали свого оформлення в революціонера, правдивого героя, що був покликаний збудити поневолений нарід до великого зриву. Роман відзначався також непересічною інтелігенцією і тонким відчуттям кожної ситуації. Якщо ж його хтось хвалив, то він поблажливо усміхався і відразу змінював тему. Без пози, природний, все сам собою, хоч був людиною великого формату.»

Проф. В.Янів, шкільний друг Р.Шухевича, характеризуючи його, як людину, пише: ...«він любив життя і хотів жити: його митте_радісність робила його вічноюним». ...«Любивши життя, він ненавидів терпіння, в'язниці, смерть. Але будши людиною і любивши без краю життя, він у собі вмів перемагати страх смерті. І в цьому вбачаємо правдиве героїство й у цьому велике вміння і проблема». ...«А коли шукатимем за виясненням, що давало Шухові силу перемагати страх перед смертю, то, звичайно, вияснення знайдемо в його любові до України, а теж у факті, що Шух на своїй шії носив медалік. Це править за світогляд. Коли друзі в Березі Картузькій бачили його кожного вечора й кожного ранку застиглого на мить у молитовній задумі, то це заставляло їх до наслідування».

Багато життєвих епізодів Р.Шухевича свідчать про його глибоке розуміння життя, а тим самим розуміння людей і збагнення їхньої вартості. Зворушливі моменти виявів людяности Р.Шухевича наводять у своїх споминах його військовий зверхник з легіону полк.Є.Рен. Він підкреслює його високі кваліфікації, як військовика, а при тому відмічує благородність душі і звичайну скромність та пошану до інших людей. Був він людиною високо шляхетних почувань, товариський і дружний, аж до риску власним життям, а при тому суворий до себе самого та справедливий по відношенні до інших. Нема сумніву, що особовість Тараса Чупринки-Шухевича втілювала в собі найкращі риси людини, яку му окреслюємо поняттям — лицар. Таких людей плекала колись няжа доба України, вони відродились були за Козаччини, щоб знова стати ідеалом української людини в сучасному.

Будучи ще зі шкільних літ в контакт з революційною діяльністю Української Військової Організації (УВО), Роман Шухевич дуже скоро набув додаткових прикмет конспірації та загартованого боєвика-революціонера. Холоднокровний і зрівноважений в обличчі небезпеки, він умів поєднувати в собі вміння добирати людей на властиві пости й доручення. Будучи бойовим референтом Крайової Екзекутиви ОУН за часів провідництва Степана Бандери, Роман Шухевич-Дзвін, надав бойовій акції ОУН глибокого політичного виразу і змісту та ефективності. Він був організатором і виконавцем кількох політичних замахів на катів українського народу з доручення УВО-ОУН.- Кожен його акт був зразком продуманості і сміливості.

Як студент політехніки йде до військової польської школи і здобуває належний фаховий вишкіл, який доповнює відтак особистими студіями. В 1938/39 роках бачимо його разом з іншими військовиками, як старшину для окремих доручень на Карпатській Україні. Зі свого завдання вив'язується блискучо, організуючи зброю для карпатських січовиків.

Німецько-радянська війна в 1941 році застає Р.Шухевича в повній підготовці до ролі, яку йому відтак довелося відограти. Користуючись обставинами, він стає душею військового вишколу Дружин Українських Націоналістів – майбутніх старшин УПА. Знаходить своє хвилеве опрацювання в організованому Вермахтом українському легіоні, куди ОУН спрямувала частину своїх членів, щоб уможливити належний вишкіл і перехід в Україну, рахуючись з близьким вибухом війни.

Роман Шухевич провадить окрему сотню, будучи рівночасно заступником командира легіону. Разом зі своєю сотнею перший вступає до звільненого від большевиків Львова, де його вже прикра несподіванка – закатований труп його брата Юрка, що разом з іншими в'язнями був знищений катом НКВД, перед їх відступом. Там теж переживає момент духового піднесення з приводу проголошення української Держави. Актом 30-го червня 1941 року.

Збагнувши небезпеку з боку ОУН, німці не відважились пустити легіон в Україну, а вислали його в Білорусь для поборювання партизанам. Та це довго не тривало, бо, довідавшись про арештування Голови і членів Тимчасового Державного Правління та прилучення Галичини до польського Генералгубернаторства, Роман Шухевич разом зі старшинами запротестував перед німецьким урядом, внаслідок чого легіон був розпущений, а старшини арештовані. Всім їм грозить розстріл, але Р.Шухевич по дорозі до тюрми втікає і через впливових знайомих офіцерів добивається звільнення своїх друзів. Дорога до організації власної армії – відкрита. Тоді Шухевич усім своїм еством поринає в організаційну роботу, яка мала за завдання підготувати народні маси до політичної і збройної боротьби на два фронти проти грізних загартованих окупантів, що вели війну між собою за панування над Україною. Разом зі старшинами і вояками ДУН, він став поважним підсиленням і головним ядром для організації УПА, ставши відтак її Головним Командиром.

Третій Надзвичайний Великий Збір ОУН в 1943 році вибирає Р. Шухевича Тура головою Проводу ОУН і з того часу розгортається планова широко закреслена акція адміністративної організації краю для налагодження регулярно постачання УПА і ведення військових операцій проти німецьких окупантів і большевицьких партизан, а згодом і совєтських окупантів. Цілі простори зокрема Волині й Галичини

перемінилися у пляцдарм воєнних операцій під повною контролею ОУН-УПА. Прихід советських військ в 1944 році застав УПА на вершину її боєвої спосібності. Ціла мережа підземних таємних криївок, бункерів, шпиталів, магазинів, вишколені політично й військово кадри – були вислідом інтенсивної плянкової праці Т.Чупринки і його штабу. Даремні були зусилля спецвідділів НКВД та партійного апарату. В боротьбі з УПА гинуть цілі ворожі загони, а разом з ними також і генерали, як Ватутін, Москаленко, а на Закарпатті генерал Сверчевський. Створений Москвою міт про непоборність Росії – ССРСР захитався в своїй основі в обличчі довготривалої боротьби ОУН-УПА і викликав ферменти серед поневолених народів. Цьому сприяв факт, що в УПА знайшли місце також борці за незалежність інших народів, зокрема кавказьких та азійських. Це довело до 1-шої Конференції Поневолених Народів в листопаді 1943р. під гаслом «Свобода Народом – Свобода Людині», що стало початком АБН, який проіснував і досі.

Стратегія Т. Чупринки мала на увазі не тільки повалення міту непоборності Росії серед народів ССРСР, але також зламання пануючої в західному світі ігноранції про стремління поневолених народів і їхню боротьбу. Тому командування УПА вирішило в 1947 р. післати озброєні відділи УПА рейдом на захід. Ці рейди мали переломове значення і викликали живе заінтересування боротьбою УПА. Під цю пору немає мабуть в світі військового штабу, що не студіював би тактики і стратегії партизанської боротьби, базуючись на документації УПА.

В повному розгарі військових операцій, Т.Чупринка, як провідник ОУН і головний командир УПА, не спускав з очей також життєвих питань українського народу, даючи йому охорону, як проти німецьких наїздників, так і проти большевицьких поневолювачів. І народ це прекрасно зрозумів, даючи повну піддержку УПА в постачанні харчів і інших припасів та услуг. Без такої піддержки було б немисливо вдержатись на довшу мету. Поляки мусіли вжити найбільш радикальних середників, переселюючи докорінно все українське населення Лемківщини й Холмщини на т.звані «відзискані» від німців землі. Кровожадний Сталін пізніше заявив, що він радо був би переселив всіх українців на Сибір, але... їх забагато.

Впарі з внутрішнім налагодженням відносин, Т.Чупринка дбав також про замирення на бічних фронтах з сусідами України, а зокрема з поляками, мадярами й румунами, підпілля яких визнало безспірну силу й авторитет ОУН-УПА. Старі порахунки мусіли відійти в тінь а обличчі спільної долі й небезпек.

Як завершення організаційної структури визвольної боротьби українського народу в 1944 р. було створено Українську Головну Визвольну Раду (УГВР), як революційний передпарламент України з Генеральним Секретаріатом, як виконним органом. На пост Голови Генерального Секретаріату, тобто підпільного уряду, був покликаний Роман Шухевич-Лозовський. Таким чином в його руках аж до загину 5.3.50р. спочивали три найвищі і найвідповідальніші функції воюючої України, що позначувались ініціалами ОУН-УПА-УГВР.

До найважливіших актів цього революційно-військового і політичного Центру належить виступ в обороні ліквідації греко-католицької Церкви в 1946 р., бойкот виборів до Верховного Совету, боротьба з сенсотами і насланим московським елементом, а вкінці визначення ролі української еміграції, що впливає зі Звернення Воюючої України до всієї української еміграції», датоване в жовтні 1949 р. В тому

документі, що його можна сміло вважати тестаментом Т.Чупринки, і який має постійно актуальну вартість, говориться між іншим:

Доля розкинула й розкидає Вас по всіх країнах світу, по найвіддаленіших його закутинах. Але не час нарікати сьогодні на цю жорстоку долю! Її треба повернути на добро всього українського народу. Те, що Ви сьогодні знайшлися майже серед усіх народів світу, Ви мусите широко використати для того, щоб ці народи якнайповніше пізнали Україну, український народ, його змагання в минулому, його героїчну боротьбу сьогодні.

Пам'ятайте, що сьогодні кожний українець за кордоном — це представник Воюючої України.

Пам'ятайте, що дивлячись на кожного з Вас, чужинці дивляться на увесь український народ, що оцінюючи кожного з Вас, вони оцінюють увесь наш народ.

Тож кожний ведіть себе так, щоб не плямити імени свого народу, поступайте ж так, щоб постійно помножувати славу його. Щодня ставте перед собою питання: що доброго і корисного зробили Ви для України?

З Україною Ви мусите бути якнайтісніше духово пов'язані. Ви мусите жити нею, її прагненнями і боротьбою. У Вас не сміє вселюватися зневіра в успіх нашої великої справи. Вас не сміють підточувати сумніви щодо правильності нашої боротьби на Землях. Інакше Ви ніколи не запалите чужинців вірою в справедливість наших змагань, не прищепите їм переконання в доцільності нашої боротьби, не з'єднаєте їх прихильності для свого народу.

Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція була палким носієм ідей, за здійснення яких бореться український народ.

Усвідомляйте чужинців у необхідності розпаду СРСР на вільні національні держави всіх його народів. Доказуйте їм, що незалежних держав прагнуть і за їх здобуття завзято і мужньо боролися і борються всі поневолені народи СРСР. Роз'яснюйте їм, що розподілу СРСР вимагають інтереси всіх народів світу, бо тільки цим шляхом можна раз назавжди знищити небезпеку відродження російського імперіялізму, який сьогодні в формі большевизму загрожує цілому світові.

Поширюйте скрізь концепцію побудови міжнародного ладу, спертого на системі вільних, незалежних держав усіх народів. Тільки така система створить найкращі передумови для успішної політичної, економічної і культурної співпраці і єдності між народами, бо дасть змогу будувати її на основі справжньої рівноправності, добровільності, взаємної пошани і довір'я. Тільки така система здатна виключити кровопролитні війни і забезпечити тривалий мир у світі. . . .

Допоможи прозріти мільйонам чужинців, які ще щиро вірять у соціалізм в СРСР. Розкажи їм про жахливе гноблення народів в СРСР, про колоніальний грабіж їхніх багатств, про нечуваний визиск і рабське становище робітника, про новітнє кріпацтво в колгоспах, про придушення інтелігенції.

Покажи перед цілим світом цю «найдемократичнішу» країну, де терором гонять до виборчих урн, де примушують народ голосувати на його катів і гнобителів, де суди є органами насильства і безправства, де людині не тільки зав'язаний рот, а й скута думка, де людина перетворена в безправного раба, де мільйони заслані в тюрми і концтабори.

Відкрий перед усіма народами цю країну, в якій задушена релігія, обезцешена Церква, закована свобода сумління, потоптана не тільки християнська, а й загальнолюдська мораль, а на глум і ганьбу всього людства шумно реклямуються райські свободи та зберігається церква, яка по суті є тільки додатком МГБ і МВД. Розкажи про знищення Української Автокефальної Православної і Греко-католицької Церков, про помордованих і засланих українських єпископів, священників і вірних. Роз'ясни чужинцям, що теперішня російська православна церква не має нічого спільного з вільною Церквою і являється емведівською агентурою. Закликай усіх християн, усіх вірних інших релігій до рішучої боротьби за знищення смертельного ворога людства — большевизму.

Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція була активним співорганізатором єдиного фронту всіх народів, поневолених і загрожених російсько-большевицьким імперіалізмом.

Там говориться також до молоді на еміграції, яку закликається йти в авангарді визвольної боротьби, бути високоорганізованою і активною, здобувати знання і політичну виробленість, а своє перебування в чужому світі використати для набуття досвіду, який треба буде віддати для добра України, а покищо ширити правду про Україну серед чужинців.

В дні 5-го березня 1950 року в Білгороді, біля Львова, нащадки Джінгісхана-грознаго довершили нового злочину, вбиваючи в лютій боротьбі легендарного Командира УПА — Чупринку, великого сина України, що за своїм прикладом повів десятки тисяч воїнів у нерівній змаг, рятуючи честь і добро України. На наслідки цієї героїської боротьби не довелося довго чекати. Навіть незрушимо досі твердині натівського панування Москви — концлагері, де попали також учасники визвольної боротьби заворушилися новим життям і пройналися новим духом — духом волі і людської гідності. Панівний досі страх уступав місце очайдушності і героїзму. Раби піднімали голови і певні своєї духовної вищости йшли голіруч на танки і ворожі застави. 500 жінок українок Кінгіру, що загинули розчавлені танками і багато тисячні маси воркутських таборів, що згинули в штрайках і відкритій боротьбі, були наслідком перемоги духа свободи над страхом і смертю. На цій почві виростає нове покоління Симоненків, що шукає за правдою і готове піти у бій за святі права свого народу.

Чупринка загинув, але народ живе і його нові парості що виростають з крові борців, стають сильніші і більш завязаті. Сьогодні йде бій за права Людини, а з окремих людей складається нація. Чупринка залишився як символ для наступних поколінь і ніяка сила в світі не зуміє перемогти символу. Він вічний, як вічним є наш народ!

(З доповіді на Святочній Академії в Львж,
Бельгія 22.3.70, в 20-ліття смерті Ген.Хор.
Т.Чупринки)

О.Коваль.

ДО СВІТЛА...

«Уважай» – кликнув хтось ізза моїх плечей, ловлячи мене за руку. В ту ж мить промчало авто просто попід моїм носом. Ну, та що ж, ми у Великій Британії, де світ для нас «догори ногами». Тут люди їздять ще лівою стороною, замість того, щоб триматися правої. Це ж і ми, переходячи дорогу, оглядаємось в цілком протилежний бік.

Вже від давна приготувалися ми на другу частину Світового Конгресу СУМ в Лондоні. Ще підчас зимового табору на Франкополію голова ЦУ СУМ, д.О.Коваль говорив нам обширно про першу частину Конгресу у Нью-Йорку, вводячи нас у сферу близьких конгресових нарад. Вже тоді ми відбували свій «міні-конгрес», наслідуючи працю в комісіях та підкомісіях. Прибувши два дні скоріше перед початком другої частини Світового Конгресу, ми знову не чекали до початку нарад, але спонтанно в кількогодінному засіданні продискутували мабуть не менш важливі проблеми, як на самому Конгресі. Отож підготовки з боку дружинників, а головню тих з «континенту», не бракувало.

СУМ це, в першу міру, організація молоді і тому було б неоправданно з її сторони чекати на готовий хліб від наших старших членів – сеньйорів. Пасивне ставлення, або може й активне слухання було б перш за все нетаитовним з її сторони. В нинішню добу молодь цілого світу хоче за всяку ціну покласти свою печать на дану спільноту. Молодь не може розуміти проблем в такий спосіб, як їх розуміють люди з старого «естаблішменту». Очевидно вдається вона тут часто до всяких екстрем, керується кличами, вдало розповсюдженими різними кругами, що стремлять до своїх особистих користей і т.п., але такою «прогресивізму» нам не потрібно. Нас цікавлять здорові почини сьогоднішньої душі. Краще, вони мусять нас, як організацію цікавити. інакше ми застрягнемо, відчужимося від життя та будемо змушені поставити за собою крапку.

Самозрозумілим є факт, що СУМ керується нормами і певними законами, але вони не становлять абсолютного «святого святих»: в їхніх рамках знаходиться і місце для свободного рухання. Ці дві речі, норми і закони та критична свобода, не виключають себе обопільно, як це виглядало б на перший погляд. З історичним розвитком суспільності міняється, або, що частіше, нюансується цілість його групового переконання. Норми та закони доповнюються постійно новими елементами, котрі вдихають в них постійно нову іскру життя.

З точки зору повищих міркувань кожний Світовий Конгрес СУМ-у є дуже важливою подією в історії нашої організації. Його успіх це гарантія успіху дальшої нашої праці на громадському полі. А успішним він був без сумніву на всіх площинах. Згадати можна хочби й це, що, після довгого часу, ввійшли знов дружинники до ЦУ. Наша організація наявно відмолоджується в усіх країнах нашого побуту, поповнюється новими динамічними силами в своєму проводі.

Замикнення багатьох елементів у структурах нашої Спільноти, може спонукати когось до страху перед вириненням конфліктів, але ми маємо тим радіти, бо це є покажчиком, що наше життя розвивається, йде вперед. Правда, нам потрібно однієї твердої бази, бо ціле людське життя стало б неможливим, коли б ми не опиралися на твердих мо-

ральних і суспільних законах.

Тоді, коли основні закони не підлягають дискусії, то їх застосування і виконання може і мусить бути предметом дискусії, а то й оспорювання. Нема такої людини, що була б 100% непомильна в оцінці добра і зла, бо ми приречені жити в сумерку, яким є наше людське життя. Ми тільки прямуємо до світла з обрію темноти.

Я.ДОБОШ БЕЛГІЯ

ЗА СУЦІЛЬНИЙ МІЦНИЙ ФРОНТ!

Будучи учасницею Конгресу, я б хотіла поділитися з читачами враженнями та підкреслити деякі окремі моменти, які є особливо важливі для нас у діяльності СУМ під сучасну пору.

Конгрес Спільки Української Молоді є найвищим форумом перегляду праці й майбутньої дії нашої організації, як також показником її росту й розвитку. Цьогорічний Конгрес СУМ був саме таким форумом, що виявляв потужний ріст нашої Спільки коштом молодих активних членів, які приходять на зміну сеньйорам СУМ. Коли на останньому Світовому Конгресі в 1966 р. делегатами були переважно старші члени, то на цьогорічному Конгресі стан делегатів творила молодь, як на першій частині в Америці, так само й на другій, де дружинники СУМ становили дві третини присутніх делегатів. Таке ствердження є наскрізь позитивним явищем, бо вказує на те, що старша сумівська молодь активно працює в рядах СУМ, жваво цікавиться життям і дією своєї організації та поступово перебирає керівництво й відповідальність у свої руки. Це також вказує на те, що майбутність нашої організації є забезпечена, коли молодь так серйозно ставиться до своїх обов'язків та виявляє активність і зацікавлення працею СУМ.

Сумівська молодь зайняла поруч із сеньйорами місце у діловій президії, що було особливо корисним для неї у напрямі досвіду і знання, потрібного у керуванні на такому форумі.

Молодь також входила до складу Комісій, які працювали на Конгресі, а багато з дружинників очолювали підкомісії, зокрема ті, які займалися завданнями і проблемами дружинників СУМ. Це, очевидно, є надзвичайно важливим з того погляду, що молодь, працюючи в комісіях і підкомісіях, глибше зупинялася над проблематикою дружинників. Аналізуючи завдання окремих родів дружин СУМ, роблячи висновки і пропозиції для праці в майбутньому, молодь сама накреслювала програму діяльності, яку здійснюватиме на своїх становищах у СУМ по лінії власного зацікавлення або зі становища, яке займатиме.

Звіти підкомісій. Їхні висновки та пропозиції були доказом того, що молодь уважно й серйозно підходила до справ, даючи цінний внесок у праці Конгресу. Назагал усі звіти підкомісій були прийняті на Конгресі з деякими доповненнями. В дискусіях над звітами підкомісій були висловлені подекуди погляди, що є поставлені зависокі вимоги, як такі, які мають зобов'язувати дружинників. Тому на пленумі Конгресу переведено певну класифікацію того, що мусить, а що може зобов'язувати дружинника СУМ.

Найширшою була дискусія над звітом підкомісії, яка представила проєкт діяльності дружинника-міжнародника, тобто зовнішньої діяль-

СУМІВСЬКЕ ТРІО «КОНВАЛІ» з О-НУ БЕРІ, АНГЛІЯ ПІД
КЕР. МАРУСИ ЮРЧІВ ВИСТУПАЛИ НА КОНЦЕРТІ 3 НА-
ГОДИ IX СКСУМ В ЛОНДОНІ

ности в СУМ. Хоч наша Спілка посідає великий потенціал до ведення праці на зовнішньому відтинку, дотепер ця праця є мало проявлена. Молодь має кращі можливості працювати в цій ділянці, як старше покоління. Це в першу чергу тому, що багато нашої молоді навчається в університетах, і саме в цьому середовищі є найважливішим діяти та вести зовнішню діяльність по лінії потреб нашого народу.

Є ще один момент із Конгресу, — на мою думку, — має особливе значення в житті світової СУМ для зумовлення в ній дружньої родинної атмосфери. Маю на думці користь із зустрічей сумівської молоді з інших європейських країн. Нагодою до такої зустрічі і зближення поміж собою активу СУМ був Конгрес, а в минулому сумівські відзначення чи участь у них сумівської молоді: 40-ліття смерті Симона Петлюри в Парижі 1966 р., 30-ліття смерті Є. Коновальця в Роттердамі 1968 р., 10-ліття смерті Степана Бандери в Мюнхені 1969 р., як також європейський зимовий табір СУМ на Франкополі. Під час таких зустрічей молодь різних країн поселення не тільки знайомиться поміж собою, а й порівнює свої погляди й поволі розбудовує однорідну по ідеї дружніх взаємин молоду українську спільноту в діаспорі. Беручи під увагу величезні завдання й потребу живої активної дії, які стоять перед українською молоддю на чужині, молодь повинна творити суцільний міцний фронт, лінія якого йшла б через різні країни й континенти. До того також є важливим, щоб наша молодь, незалежно де живе, знала, що діється в інших країнах, чим живе українська молодь в тій чи іншій країні поселення, її проблеми й турботи. Цим ми виявлятимемо спільний фронт перед світом і таким фронтом зможемо твєдо й уперто діяти. І для такої цілі нам потрібно зустрічатися, особливо в європейських таборах СУМ, де є час і нагода ознайомитися, мінятися думками й поглядами.

Одним з особливих моментів, зокрема радісних для молоді, був вибір молодих керівників до складу Центральної Управи СУМ. Це є доказом, що старша сумівська молодь є готовою перебрати великі обов'язки й відповідальність у праці Спілки Української Молоді.

З Бенкету ІХ Світового Конгресу

Зліва на право: інж. В. Олеськів з Дружиною, Р. Дебрицький, Леся Марнів, мгр. О. Коваль, проф. В. Василенко, о. др. С. Орач, др. С. М. Фостун.

Промовляє тостмаістер, ред. І. Крушельницький. - Справа при головному столі: ред. Дмитрів, Я. Деремєнда і мгр. Е. Гановський, члени Президії.

СУМ в Лондоні 24.1.1970.

Промовляє Голова СУБ, проф. В.Василенко

Учасники Конгресу

РЕЗОЛЮЦІЇ ІХ-го Світового Конгресу СУМ

I.

1. ІХ Світовий Конгрес СУМ в близько чвертьстоліття свого існування поза межами України, в надходяче 45-річчя постанови СУМ і 40 літ від його ліквідації процесом в Харкові, заявляє іменем 13.700 членства СУМ по цілому світі – незмінну любов та вірність Україні – Батьківщині нашій так, як це робили і життям своїм засвідчили наші попередники.

2. ІХ Світовий Конгрес СУМ вітає весь Український нарід, заявляючи свою готовність далі стояти на допоміжному фронті в затяжній війні України проти Москви.

3. ІХ Світовий Конгрес СУМ вітає Українську молодь, яка не зважаючи на гнет, переслідування й фізичне нищення, в наших днях виказує героїську поставу в обороні свободи, мови, української культури й самого життя України. Українська сумівська молодь задивлена в героїські приклади друзів по віку та ідеї, що аж до самоспалення видержують у вірності ідеалам традиційної України, – визнаватимуть і боронитимуть ті ідеали в місцях поселення поза межами України.

4. ІХ Світовий Конгрес СУМ вітає Українські Церкви та їхніх Ієрархів бажаючи їм організаційного завершення в окремі Патріярхати. Конгрес вітає показники внутрішнього міжконфесійного екуменізму, вважаючи, що церковно-релігійне замирення є важливим елементом творчого єднання українських громад та організацій в напрямі неспірних ідеалів українського народу.

5. ІХ Світовий Конгрес СУМ вітає ОУН в 40-річчя її існування, її Провід на чолі з головою Ярославом Стецьком.

6. ІХ Світовий Конгрес СУМ вітає Світовий Конгрес вільних Українців.

7. ІХ Світовий Конгрес СУМ вітає всі українські молодечі та інші суспільно-громадські організації і закликає до спільного здійснювання ідеалів українського народу.

II.

1. ІХ Світовий Конгрес започаткований в 10-ту річницю смерті сл.п. Провідника ОУН Степана Бандери, вважає, що поява Степана Бандери в новітній історії Української Національної Революції, його життя і праця є високим прикладом активної любові до України. Тому в присвічуватиме нам в дальшому марші до здійснювання волі українського народу.

2. Конгрес постановляє рішуче протиставитися розкладовим ідеям нігілізму, конформізму і всім «модним» облудним концепціям пропонуваним прямо чи посередньо організаціями або людьми, що діють під впливом наївних, а часто й ворожих українській визвольній справі сил.

3. В 1970 році припадають річниці : 45 річчя постанови СУМ і 40-річчя процесу в Харкові : — IX Конгрес СУМ доручає ті річниці відмітити не тільки святами, сходами, тощо, але й на змісті повище згаданих річниць розробити виховні матеріали, підкреслюючи ідеали за котрими йшли основники і членство СУМ в Україні.
4. IX Світовий Конгрес СУМ доручає Центральній Управі продовжувати видавати «Крилаті», «Авангард» , і змагати до дальшого покращання їх форми й змісту, а весь загальний членства СУМ має ці видання підтримувати.
5. IX Світовий Конгрес СУМ доручає всім Крайовим Управам, Осередкам і Відділам СУМ і Ю.СУМ зобов'язувати членство бути учнями шкіль та Курсів Українознавства, а де таких нема їх організувати.
6. IX Конгрес СУМ доручає членству досягти найвищі академічні ступені, щоб зброєю знання обстоювати ПРАВДУ України. Додатково заохочує сумівців до теологічних студій.
7. Всі студенти-сумівці належатимуть до товариства студіюючої молоді іменем Міхновського, (де такий існує) що є ідеологічно спорідненою нашої спільної організацією і через нього входить до Крайових і Центральних Студенських Об'єднань.
8. Сумівці студенти й інтелектуальні працівники включаються у виховну працю СУМ на місцях свого перебування, зокрема в час таборів.
9. Таборів є важливим виховним засобом тому IX Світовий Конгрес СУМ доручає ту форму практикувати, як передумову нормального формування членства СУМ.
10. IX Конгрес СУМ доручає Центральній Управі виготовити Правильник Таборів в часі найближчого року.
11. Конгрес вважає, що координація виховної дії усіх виховних чинників на полі національного виховання українця в діаспорі є кардинальною передумовою успіхів праці СУМ і тому вживає всі Крайові та місцеві Управи СУМ ініціювати та вилучатися у дії Крайових зглядно місцевих координаційних виховно-освітніх рад, які повинні бути зорганізовані в усіх Крайових, чи місцевих Проводах Українських Організацій.
12. IX Світовий Конгрес СУМ доручає практикувати міжкrajові та міжконтинентальні зустрічі СУМ у формі здвигов, спортивних олімпіад, мандрівних таборів тощо. При тому доручає також міжкrajові виміни виховників, зокрема в час таборів.
13. IX Світовий Конгрес СУМ доручає Центральній Управі СУМ, принайменше раз в Каденції відвідати СУМ в країнах розміщення, а країнам потребуючим організаційної помочі, таку поміч уділити.
14. Конгрес доручає покликати окрему для справ однострою комісію. Вона має до року часу провести відповідні корективи та доповнення, щоби однострій СУМ був однородний. Та сама комісія усталить орга-

нізаційний ритуал і після затвердження Центральна Управа впровадить його в життя.

15. IX Світовий Конгрес СУМ постановляє відбутися черговий X-ий Світовий Конгрес СУМ в одній цілості, а не у двох частинах, як це практиковано останньо.

16. IX Світовий Конгрес СУМ доручає Центральній Управі бути оперативною в керуванні, координуванні й контролі СУМ в країнах її існування.

17. IX Конгрес СУМ стверджує, що мовою всіх офіційних видань нашої Спілки, чи це Централі, чи Крайових, або місцевих Управ є мова українська. Іншими мовами СУМ користується лише для цілей поширення інформації про СУМ між молоддю чужою, або українською, яка ще не опанувала рідної мови. Ці видання мусять бути видавані окремо. В офіційних виданнях може бути подане резюме також іншими мовами.

18. IX Конгрес СУМ-у доручає ЦУ видавати по змозі збірки творів молодих сумівських поетів.

19. IX Конгрес доручає ЦУ поробити всі заходи, щоби в майбутньому видавнича діяльність всіх сумівських клітин була якнайкраще координована. В принципі видання мають бути централізовані. Коли ж заходить потреба відступити від цього принципу то видання однієї країни повинні бути використовувані усіма іншими Крайовими Управами.

20. IX Конгрес доручає ЦУ організувати по можливості якнайчастіше конференції сумівських редакторів, журналістів і мистців слова.

21. IX Конгрес СУМ-у вважає за конечне організувати виміну досвідом праці окремих сумівських клітин та діячів.

22. IX Конгрес доручає ЦУ та всім клітинам СУМ-у брати активну участь в акціях на зовнішньому відтинку, і організувати такі власними силами, чи з власної ініціативи.

23. IX Конгрес СУМ заохочує членство СУМ-у співпрацювати також в інших виданнях призначених для молоді, чи старшого громадянства.

24. Беручи до уваги важливість національного виховання та узгаднюючи дотеперішні осяги і можливості, IX Конгрес СУМ рекомендує творення гуртожитків-інтернатів за зразком діючого у Мюнхені Українського Інтернату. IX Конгрес вважає корисним і конечним підтримувати морально і матеріально цю виховну установу, що повинна діяти в європейському засягу. Конгрес вітає також думку створення при цьому Інтернаті української гімназії і доручає ЦУ та крайовим Управам підтримувати активно здійснення цієї ідеї. Конгрес закликає нашу спільноту інших континентів основувати в своїому обсягу дії українські інтернати та українські гімназії з чисто українською навчальною програмою.

25. IX Конгрес ствердив, що культура в поневоленій Україні є під загрозою цілковитого зникнення під тиском партійно-догматичного диктату та тоталітарно поліційних методів московської політики культур-

†
ЄПІСКОП ОРЕСТ
BISCHOF OREST IWANIUK
75 KARLSRUHE 1
Schneidemühlstraße 12-1
Tel 64079

КАРСРУГЕ 17 січня 1970 Р Б

Благословляю Світовий Конгрес Української Молоді та щиро вітаю. Молю Бога, щоб післав вам свою премудрість, щоб Конгрес виніс користні постанови та, щоб мав, як найкращі успіхи в тяжкій праці для визволення України.
Призиваю Боже Вседляче Благословення, на всіх Вас та на Вашу користну працю.

Вам шировідданий.

† Єпископ
Єпископ Орест.

SVITLOMU SVITOVOMU KONGRESOVI SUMA NAJSHCHRYRISHI
POBAZANIA VASHLYVYM NARAĐAM PRACIAM HOSPODY CHAJ
BLAHOСЛОВYTTJ USI TRUDY NAĐ VYCHOVANNIAM NASHOJI
MOLODI BOHOVI UKRAJINI
WELYKYJ TA WASYLIANY

ного геноциду та русифікації. Тому еміграція має важливу відповідальність стати в обороні носіїв і творців культури в Україні, які зазнають переслідувань за те, що плакають національний світогляд та дбають про підметність творення українських культурних цінностей.

26. IX Конгрес усвідомивши собі ситуацію української культури під сьогоднішню пору та важливість її живучості на майбутнє, уважає, що можний дружинник-культурник повинен знайти своє творче місце в діяльності на полі культури, під нүтом вимог і завдань української державности і трантувати його як почесне завдання.

27. IX Конгрес СУМ схвалює пропозиції програмової Комісії та 5-тьох Під-Комісій Дружинників і зобов'язує всі клітини СУМ до якнайбільшої пильности у їх виконанні.

АПОСТОЛЬСЬКА ЕКЗАРХІЯ
для
Українців візантійського обряду
у Франції

Париж (VP) 16 січня 70
186, Blvd St. Germain 196
Тел. LIT 48-65

Радо вітаємо від Екзархату Українців Католиків у Франції IX Світового Конгресу Спільки Української Молоді в Лондоні, і бажаємо йому повних успіхів і благословення з-гори на 1970 рік.

Думаємо, що серед сучасної Молоді, і нашої зокрема пробивається здоровий вітер, який провіряє та й осуджує нищівні наслідки духової диктатури останніх часів. Молода генерація стає вже пересичена тою духовою диктатурою та й розчарована, та й в погоні за правдою, що визволяє кличе" досить нам того туману й авантури! Ми хочемо ширшої правди й свободи в справах так релігійних як і національних! Ми хочемо Бога та й добра нашої Церкви й Українського Народу! - Давайте нам, Ви старші, здорову духову поживу, яка просвічує, запалює і провадить до нашого ідеалу!

І ось тут переважно завдання нашої еміграції: прислухуватися здоровому відруху молодішої генерації; смерочувати їй на правильні шляхи, безогляду на деякі наші окремі погляди, що м. їх встрікуємо молоді.. І будьмо певні двох речей: Молодь вимагає, щоб їй давати вищий ідеал так національний як і релігійний, і не радо бачить поділи між старшими.... А по-друге: при лежності, та й участі молоді в церковних організаціях не лише не стоїть перешкоди національному вихованні їй, а противно, ще таке виховання посилює й поглиблює....!

Володимир Спіскоп
Володимир, Спіскоп

THE ST. NICHOLAS DIOCESE
2245 WEST RICE STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60622

Слава Ісусу Христу!

7 листопада, 1969

Широ дякую за Вашого ласкавого запрошення з дня 3 листопада, ц.р., в якому повідомляете мене про IX-ий Світовий Конгрес Спільки Української Молоді який відбудеться в Нью Йорку в днях 29 і 30 листопада, ц.р.

Немаючи змоги взяти участь в згаданому конгресі прошу ласкаво прийняти якнайкращих успіхів у Ваших ділових нарадах та засилаю Вам Архидієцеске благословення у Вашому світлому майбутньому.

Бажаючи Вам обильних Божих ласк і кожного огляду, який оставсь з належною пошаною

широ відданий в Христі Господі,

+ Спіскоп

єпископ Чикагський

IMPEDED PARTICIPATE CONGRESS SUM ACCEPT PLEASE
MY ADHESION FATHER SAPELAK

Ukrainian Hetman Organization of America, Inc.
Headquarters

УКРАЇНСЬКА ГЕТЬМАНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ АМЕРИКИ

Головна Управа

11342 HUBBELL AVE.
DETROIT 27, MICHIGAN

Ми - Українські Консерватисти, закликаємо вас, Українка Молоде, до плекання українського традиціоналізму, який єд на чужині в стані збудити гарячу любов до своєї Старої Батьківщини.

Українці дійсно можуть бути гордими за своїх предків ТРИПІЛЬЦІВ, АНТІВ, РУСИЧІВ і КОЗАКІВ.

Ширенням відомостей межи чужинцями про ці, багаті в ірично-культурні події, наші епохи, Молодь Українська може прислужитися для Української Справи.

Бажаємо дальшого розвитку Вашій Великій Організації користь Українського Народу! Щастя Вам, Боже!

За ГОЛОВНУ УПРАВУ УГО-А:

Mich. Gavriliv-Boz
Инж. Мих. Гаврилів-Бояр
Голова

St. Mary
Сот. Степан Цап
Секретар

СОТЗ ЗЕМЕЛЬ СОВОРОНОЇ УКРАЇНИ -

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА, ПІДВАЛИНА УКР. НАЦІЇ.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ.

Ми, селянська Організація, вітаємо 4-ий Світовий Конгрес Українськмолоді, що своїми чисельними акціями, Здвигами та протестційними вистадами на політичній арені, вселяє в душу радість про те, що нам є для чого жити і що є кому нас паміняти воуперед коротій прощодді цю випрання еміграції.

Ми широ бажаємо Вашому Конгресові успішних наслідків та найбільш найкращих ослідів у Вашій праці.

Виступник Голови Ц.К. та США

Відповідальний секретар

S. Mary
Секретар

Mich. Gavriliv

М.С.С.С.С.

**The Ukrainian Academy of Arts and Sciences:
In the U. S., Inc.**

Telephone
Academy 3-1866

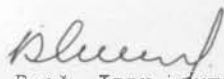
200 WEST 100th STREET
NEW YORK, N. Y. 10028

25-го листопада 1969 року

Від імені Української Вільної Академії Наук у Сполучених
Штатах Америки сердечно вітаємо Президію і учасників
Дев'ятого Світового Конгресу Співки Української Молоді
і бажаємо якнайкращих творчих успіхів.

З глибокою пошаною

Проф. Олександр Архімович
Президент УВАН у США

Проф. Іван Самка
Секретар УВАН у США

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
UKRAINISCHE FREIE UNIVERSITÄT • UKRAINIAN FREE UNIVERSITY

8 München 27, Laplacestr. 24

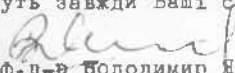
Telefon 48 69 28

Українські професори з природи-речі приєднали Молоді, і тому зрозуміли, що наші побажання для Вас спеціально теплі, і ми Вас можемо запевнити, що із напруженою увагою простудіємо матеріяли Вашого Конгресу. Ми готові також – по змозі наших сил – допомагати Вам у Ваших починках при улаштуванні українознавчих курсів чи вишкোলів.

З другого боку хочемо звернути Вашу спеціальну увагу на ті Висококшкільні Літні Курси Українознавства, які УВУ кожного року в літніх місяцях організує. Наші ВЛКУ згуртували в останнім році переважно кількість молоді, але ж їх повний успіх зможе запевнити тільки молодь, якщо вона зрозуміє, що це найкраща нагода до щорічної зустрічі та обміну думками молоді із усіх теренів нашого поселення.

Ректорат УВУ готовий обговорити із Вашим новим Проводом напружні курсу, щоб запевнити для Вас те, що Вам найбільше потрібно, користуючися вже багатим досвідом попередніх кількох років.

Прийміть, Високоповажані Пані й Панове та Молоді Подруги та Друзі, з нашими найширшими побажаннями привіти від цілого нашого Збору, і завжди пам'ятайте, що привілеєм, але й обов'язком кожної молоді є зберігати творчий ентузіазм та чистий ідеалізм, якою наша молодь завжди ставила на службу найвищих традиційних ідеалів, які і Ви виносили на Ваших прапорах. Збережіть Ваші Прапори несплямленими, і хай чистими і вічно-жними будуть завжди Ваші серця й вишкони!

проф. д-р Володимир Гніб
Ректор У.В.У.

КООРДИНАЦІЙНИЙ ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ І КРАЙОВИХ УСТАНОВ В ЄВРОПІ

CENTRAL CO-ORDINATING COMMITTEE OF UKRAINIAN ORGANISATIONS IN EUROPE
COMITÉ CENTRAL DES ORGANISATIONS UKRAINIENNES EN EUROPE
KOORDINIERUNGSKOMITEE DER UKRAINISCHEN ZENTRALORGANISATIONEN IN EUROPA
COMITÉ CENTRAL DE LAS ORGANIZACIONES UCRANIANAS EN EUROPA
COÖRDINATIECENTRUM VAN OEKRAÏNSE ORGANISATIES IN EUROPA
COMITATO DI COORDINAMENTO DELLE ORGANIZZAZIONI UCRAINE IN EUROPA

SECRETARIATE CENTRAL — CENTRAL SECRETARIAT

49, Linden Gardens, London, W. 2., Great Britain

Telephone: 01-229-8392

Порівняльно далека віддаль та зобов'язання у зв'язку зі святом "22.січня" на терені Німеччини, не дають мені змоги скористатися з ласкавого запрошення Центральної Управи СУМ-у прибути на IX-ий Світовий Конгрес Спілки Української Молоді. Тому дозволяю собі просити Вас прийняти цією дорогою від Президії КОУПЦУ та Головної Управи ЦПУЕН щиросердечний привіт та побажання якнайкращих успіхів у працях для всіх учасників цього Конгресу.

Ваша праця, Достойні Пані і Панове, є очевидна. Тисячі молоді, що є охоплені організаційними рамами СУМ-у і спрямовані на реалізацію спільної нам ідеї незалежності України — мають свою вимогу.

Тому це раз-шлідних нарад панованим УЧАСНИКАМ Конгресу, дайте правильних настанов, та успішного розвитку СУМ-у.

Щастя Вам Боже!

Мірошлав Мельник
Голова

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ГОЛОВНА УПРАВА

315 E. 10th Street

New York 9, N. Y.

Поштова адреса: P. O. Box 304, Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Телефон: YUkon 2-1170

СВОБОДА СЛОВА — СВОБОДА СОВІСТИ — СВОБОДА ВІД СТРАХУ — СВОБОДА ВІД ЗЛИДНІВ

Спілка Української Молоді пройшла великий і славний шлях, пододала багато труднощів, проробила корисну роботу на відтинку молоді, та тим самим здобула чималі успіхи. Але Ви цим не повинні вдовольтись. Успіхи не повинні бути причиною послабленої активності, бо мета наша ще не досягнена. Українська спільнота вірить, що Центральні Органи СУМ-у докладатимуть усіх зусиль, щоб вона росла і могла діяти, бо чим есильніші чисельно і морально будете Ви і ми українська спільнота, тим ближче будемо до цілі. Національно-революційні постулати наших Провідників, слід нам спільними силами — силами старших і молодших сповняти. 40 /Сорокріччя Організації Українських Націоналістів і 10-ти річчя смерті провідника ОУН сл. п. Степана Бандери, хай стає роком зміцнення наших кадрів, роком посиленої праці і організаційної спаяності, роком наступу на сили зла і темряви, що приходять з Москви. Це буде найкраща форма допомоги народові в боротьбі за його повне визволення.

В тому дусі вітаємо Ваш Конгрес від Організації Оборони Чотирьох Свобід України і бажаємо багато успіхів в дальшій тяжкій і відповідальній праці.

Іван Зинник-голова

Др. Вол. Нестерчук-секретар

Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині з. О.

8 München 2, Dachauer Straße 9/II

Telefon 55 53 16

Ми усвідомлюємо собі вповні важність цього Конгресу, як і також важність діяльності, що її проводить Спілка Української Молоді у світі. Віримо, що ця діяльність в наступному періоді буде не тільки втримана, але й поширена на добро української спільноти на чужині і українського народу на Батьківщині.

м-р. Антін Мельник
Голова

м-р. Володимир Леник
Ген. Секретар

Головна Рада Українських Громадських Організацій в Белгії (ГРУГОБ)

Conseil Général des Organisations Ukrainiennes en Belgique

Algemene Raad der Ukrainische Organisaties in België

Siège social : 72, Bd Charlemagne, Bruxelles 4

Тел. 34.04.82

Union des Femmes Ukrainiennes (OUB)

Union de la Jeunesse Ukrainienne (SUM)

Union Nationale des Etudiants Ukrainiens (NaSUS)

Union des Ukrainiens en Belgique (SUB)

В Україні, де окупант вибивлює душу нашої молоді з метою повної денационалізації, де москвалі намагаються нашу рідну мову по"валікти, все ж таки заростають сильні духом нові борці, нові письменники, журналісти й поети, що не бояться вати й смерти за те, що вони тією рідною мовою не тільки говорять але й нею пишуть патріотичні вірші, якими підносять віну в майбутню волю України, її оспівують і боротися за неї "личуть.

Тому й наша молодь, що перебуває в умовах вільного світу, має святий обов'язок" готовитись віддати всі свої сили, всі свої знання і всю свою енергію, щоб в"лючитись до тієї боротьби й допомогти Українському народові звільнитися від тягучої "айдан пелюди.

Вотопис. І. Шевчук
Президент.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Ukrainska sällskapet

UKRAÏNISCHE GESELLSCHAFT - UKRAINIAN ASSOCIATION

ШВЕЦІЯ

Stockholm

SVERIGE

З огляду далекої віддалі, Управа Української Громади у Швеції не зможе вислати свого представника на Величавий ІХ-ий Світовий Конгрес Спілки Української Молоді.

Тому просимо прийняти наші щирі й гарячі привітання, а передусім, бажаємо ІХ-му Світовому Конгресові Спілки Української Молоді успішних ділових нарад.

Ново-обраним правлчим органом бажаємо найкращих успіхів у відданій праці для добра Української Молоді. Бож Українська Молодь це є запорука буття Українського Народу!

/ - / Кирило Гарбар

Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd.

(Registered under the War Charities Act, 1940)

Auditors: MARTIN, FARLOW & Co.
Bankers: BARCLAYS BANK, Limited
Incorporated in England
In and: — UKRAINASSN, Fedd., London
Overseas: — UKRAINASSN, London

49, Linden Gardens,
Notting Hill Gate,
London, W.2 England.

Високо цінимо віддану й невтомну працю Спілки Української Молоді у вільному світі, яка впродовж уже багатьох років розвивається й дає гарні вислідки у вихованні молодих українських патріотичних надрів.

Віriamo, що свою ціннокорисну діяльність Спілка Української Молоді буде й далі продовжувати, в досягненні нею успіхів в праці над вихованням молодого українського покоління стануть тривалим надбанням українського організованого життя.

Зі широго серця бажаємо нововибраним властям Спілки Української Молоді багато успіхів і досягнень у дальшій творчій праці в користь української сумівської молоді, визвольної боротьби українського народу й України.
Щастя Вам Боже!

В. Василько За Президія і Головну Управу
Проф. Володимир Василенко Д-р С. М. Фостун Іван Равлюк
Голова Союзу Секретар Діл. Директор

УКРАЇНСЬКА АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКА ЛІГА В АВСТРАЛІЇ І НОВИЙ ЗЕЛАНДІЇ ГОЛОВНА УПРАВА

СВОБОДА НАРОДАМ СВОБОДА ЛЮДИМ

Праця Центральної Управи, Крайових Управ, Управ Осередків і всіх організаційних клітин Спілки Української Молоді у вільному світі — це великі здобутки, радість і гордість не тільки СУМ-ської молоді, але також усіх Організацій Українського Визвольного Фронту, української спільноти в діаспорі та волелюбного нашого народу в Україні.

Кожного року Спілка Української Молоді в цілому світі проводить свою працю під задалегідь встановленим кличем, нехай же цьогорічний клич: ЗДОБУ ДИШЕ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ, АБО ЗГИНЕШ У БОРОТБІ ЗА НЕЇ — буде дороговказом у всіх Ваших починаннях та важливих нарадах Конгресу.

І хоч нас розділяють великі простори, то все таки ми є разом, духовно і дієво, з Вами на нарадах IX. Світового Конгресу СУМ та Товариської Зустрічі-Бенкеті в ім'я СУМ-ського, величнього повдороження-

ЧЕСТЬ УКРАЇНИ!

ГОТОВ ВЕРСИТИ!

М. Шведиць
проф. М. Шведиць
голова

За ГОЛОВНУ УПРАВУ У А. Л.:

П. Софокл
П. Софокл
секретар

Ліга Визволення України
ГОЛОВНА УПРАВА

Canadian League for Ukraine's Liberation
CENTRAL COMMITTEE

140 BATHURST ST.

TELEPHONE: EMPIRE 6 9350

TORONTO 2 B, ONT.

Приславши цю пошту, ви даєте свою повну згоду на те, що Українська Молоді вільного світу буде використовувати ваше ім'я в своїх публічних заходах, якщо тільки ви не вказали інше.

Ваша згода на це не означає, що Українська Молоді вільного світу несе відповідальності за дії своїх членів.

Handwritten signature

НЕ ЗАБУДЬМО ПРО НИХ

Це були молоді і щасливі українські люди: отець Української Греко-Католицької Церкви Василь Вербовецький з дружиною Євгенією, з Теробовельщини. За вірну службу Богові й Україні Москва заслала їх до Сибіру, де о. Василь Вербовецький і загинув у 1955 р. На світлині, взятій із книги збірника «Теробовельська Земля» (Нью Йорк, 1968 р.) бачимо і о. Я.Сов'яна з хрестом у руках, у Казахстані на засланні. Він повернувся додому і через кілька місяців помер, передавши цей фотодokument у вільний світ. У названій книзі є й багато інших світлин, які мовчки говорять до українців у вільному світі: **НЕ ЗАБУДЬМО ПРО НИХ!** На сторінці поруч бачимо з 1000-сторінкової книги «Теробовельська Земля» (дуже варто, щоб вона потрапила до бібліотек коледжів та університетів!) сл.п. члена ОУН Михайла Прусак з дружиною Степанією які в 1941 р. три дні й три ночі билися збройно з москалями-комуністами з засідки в Слобідці Ст. на Теробовельщині і загинули смертю Героїв у боротьбі проти окупанта України. **НЕ ЗАБУДЬМО ПРО НИХ!**

о. Василь Вербовецький з дружиною Євгенією з дому Процик (1936 р.)

Казахстан: в труні о. Василь Вербовецький.

Стоїть з Хрестом у руці: о. Ярослав Сов'як.

НА СПОГАД ПРО МИХАЙЛА ПРУСАКА

Д. ДЗЮБАК

За честь України і волю свою
Він впав на Слобідці з катми в бою;
Хай кожен із ворогом бореться так,
Як син України Михайло Прусак!

Най слава лунає, Слобідно, тобі,
Про те, що синів віддала боротьбі,
За Тебе, Вітчизно, за Твій волі стяг
На стійці загинув Михайло Прусак.

Косив скорострілом московських катів,
Три дні і три ночі не спав і не їв,
За волю народу поляг наш козак —
Безсмертний навіки Михайло Прусак.

Могила з каменя висока Твоя
Там, де проповзла московська змія
За Твій, Україно, несплямлений стяг —
Упала родина герої — Прусак.

Лунай, пісне слави, над гори й моря,
Що вірна в боях Тереховля твоя
За волю теж буде боротися так,
Як наш непоборний Михайло Прусак!

Marziale

"ЗА ЧЕСТЬ УКРАЇНИ"
на мішаний хор

мел. Д. Дзюбак
опр. І. Сон

1. За честь У-кра-ї-----ни і во---ли сво-ї, вік

шав на Сло-бід--ші з ка-та---ми в бо-ю; хай ко--жен із

во--рогом бо---реться так, як син У-кра-ї-----ни Ми-

1. хай-ло Пру-сак! Хай 2. -сак!

«Під московським караулом»

Конвой «щасливої» советської молоді на працю в Казахстані.

ТОМУ 10 РОКІВ

Американська газета «Сандей Ньюс» від 3 квітня 1960 подала була обширне звітження про повстання молоді в Темір Тау, в Караганді як наслідок важких умови життя і праці висланої з України і Білорусі молоді. Там писалося: «У Темір Тау в Караганді, індустріяльній окрузі Казахстану, другої величини з Советських республік, що займає велику територію Советської Центральної Азії, вибухло повстання. Воно було ліквідоване ударними Советськими частинами, присланими з сусідніх військових таборів.

Основна частина повсталих була членами Комсомолу. Вони були відряджені на роботу до Карагандинського металургійного комбінату. Більшість комсомольців прибули з України і з Білорусії.

Повстання виникло як протест проти дуже низької платні і жалких життєвих умов. Незадоволення поглибилося різницею в харчуванні і житлових умов українців і білорусів — з одного боку і з другого — поляків, румунів та болгарів, які жили в далеко кращих умовах...

Повстання почалося в суботу ввечері 3-го жовтня 1959 року, коли група в складі приблизно 50 комсомольців, протестуючи проти поганого їжі, підпалила в Темір Тау їдальню.

Діставши тимчасом підкріплення комсомольці взяли напрямом на новий район міста, що зветься «Восток», зробили там наскок на базар і забрали всі продукти.

На цей час кількість повстанців збільшилася принаймні до 1.500 чоловік. Побудувавши барикади поперек вулиць, вони розбили малі сили міліції, закидавши її камінням.

Наступного дня, в неділю, 4 жовтня повсталі молоді оточили три вантажні автомашини з військом, що прибуло в Темір Тау з Караганди. Комсомольці відібрали в солдатів зброю і приготувалися до дальшої оборони.

В запалі боротьби вони скинули з вежі начальника табору, і повісили кількох сенсотів...

Протягом ночі з військових таборів Алма-Ати, Акмолінська і Балхаша в Темір Тау прибуло кілька набитих військом транспортних літаків. Крім того, на допомогу були мобілізовані резерви міліції і сторожевої служби.

Комсомольцям запропонували капітулювати, але вони відмовились — провадили боротьбу далі, вмираючи на барикадах.

На третій день, 5-го жовтня советське військо було посилене свіжими частинами, що оточили повстанців, і повстання було ліквідоване. За підрахунками очевидців жертви повсталих комсомольців дорівнюють приблизно сотні забитих і тисячі поранених».

ПРОФІЛІ

людей України

МИХАЙЛО ГОРИНЬ

Українська преса в минулому році принесла була відомість, що трьох в'язнів московських концтаборів: Михайло Горинь, Іван Кандиба і Лев Лук'яненко написали листа до Комісії Охорони Прав Людини при Об'єднаних Націях в якому писали, що їх арештовано за те, що вони домагались поліпшення стану українського робітництва і захищали права української мови, шкільництва і культури. Від цих вимог вони не відрікаються і тепер. Органи КГБ, не спромогшись зламати їх морально, стараються звести біологічно з інтелектуалів до примітивів, домішуючи отрути до їжі. В листі подається, як діє ця отрута і що за протест проти такого нелюдського поступування перед таборовими властями їх було замкнено до строгого ізолятора, де нема навіть денного світла. Михайло Горинь уродженець Зах.України (с. Кнісель, Жидачівського району, 20.6.1930р.) Закінчив філологічний факультет Львівського університету і з 1954 р. перебував на вчительській роботі, займаючи пости директорів середніх шкіл в Дрогобицькому і Бориславському районах. Опрацьовував теми з методики викладання української літератури та виступав з доповідями на різних форумах. Від 1961 р. до арешту в 1965 р. працював психологом праці у першій в СРСР експериментальній науково – практичній лабораторії у Львові. Написав ряд праць з тієї ділянки.

Одружений і має одну доню 1964р. народження.

В'ячеслав Чорновіл у своїй книжці «Лихо з Розуму» наводить запис його власної оборони на закритому судовому засіданні Львівського обласного суду від 16.4.1966 р., на якому йому присуджено 6 літ таборів суворого режиму.

Відкидаючи обвинувачення прокурора в антирадянській діяльності, Михайло Горинь мужньо обороняв свої погляди, критикуючи заборіханість системи і викривлення національної політики супроти українців. Він підняв був питання про відсутність шкільництва для українців в російській федеративній республіці, де перебуває сотні тисяч українських дітей. Те саме відноситься до українських мешканців Воркути, Далекого Сходу, Кубані і Центральної Азії. Українська мова і нехтується в Україні, бо навіть в столиці України Києві її не чути. Виступив також проти продовжування злочинної системи репресій стосованих в часах Сталіна. Боротьба з цим явищем на думку обвинуваченого тільки що починається.

«Я вважав – говорив М.Горинь – що несучи відповідальність перед майбутнім поколінням за все, що робиться... І я їх критикував... Я ж переконаний, що пройде багато часу і такі питання вирішуватимуться не в залах судових засідань а в дискусійних клубах з більшою користю для справи».

ПЕТРО ГРИГОРЕНКО

Вже від кількох років світова преса говорить про мужнього генерала Петра Григоренка, як про оборонця прав людини і визначного борця за повернення прав покривджених народів та проти національної дискримінації. Подекуди також відмічається його українське походження, хоч він самий ніде про це виразно не говорить. Та його прізвище і народження в с. Борисівці, Запорізької області (1907 р.) не залишають ніякого сумніву про його українство. Відважний, як пристало на генерала й воюка, він не боявся ні погроз ні арештів, ні психіатричних заведень, які супроводили його активність останніх років. Публіч-

на опінія світу цікавиться живо його особою і багато різних інституцій займаються клопотаннями про його звільнення з тюрми.

Завербований ще молодим хлопцем в Комсомол, П.Григоренко пройшов усі шаблі партійної драбини. Спочатку він працював слюсаром і рівночасно вчився, а 1929 р. поступає в Харківський політехнічний Інститут, звідни його переносять в воєнно-інженерну академію. Після того відбуває військову службу в різних частинах армії та дістається до Академії генерального штабу. Другу світову війну кінчає в ранзі генерал-майора. Кілька разів ранений і нагороджений високими військовими відзнаками. По війні стає професором кібернетики в військовій Академії ім. Фрунзе.

Після 21-го Конгресу комуністичної партії він протестує проти тенденції регабілітувати Сталіна. В 1964 р. на наказ Хрущова П.Григоренка позбавляють його військових ступенів і заслуженої пенсії та виключають з партії. Він працює бригадиром на монтажному виробництві. В 1967 р. пише листа до найвищого суду ССРСР, вимагаючи ревізії засуду В.Буковського і товаришів, наводячи аргументи бруталного порушення правних норм. В 1968 р. він активно вмішується в процес Галанцова, Гінцбурга, Добровольського і Ляшкової, вимагаючи пошанування легальності процесу. Того ж року протестує також проти арештування А.Марченка, автора відомих «Споминів» з московських концлагерів.

Найбільшого розголосу Григоренкові принесла його оборона татарської справи. Коли декретом від 5.9.67 р. Верховний Совет ССРСР повернув татарам права виключно з поворотом з Туркестану на Крим, а фактично спроби повернутись, стрінулись з шиканами й поневірянням, П.Григоренко відважно вставився за татар і на прохання підписане 2-ма тисячами татар поїхав до Ташкенту боронити 11 підсудних татар. На аеродромі в Ташкенті його арештують і не допускають до оборони. Його дружина Зінаїда звернулася була через журналістів до публічної опінії світу, щоб домогтись його звільнення. Належить також сказати, що П.Григоренко виступив був також проти інвазії Чехословаччини, осуджуючи за це советський режим.

Ліна КОСТЕНКО

КОБЗАРЮ

Кобзарю,
знаєш,
нелегна епоха
оцей двадцятий невгомний вік.
Завихрень – безліч.
Тиші – анітрохи.
А струсам різним утрачаєш лік.
Звичайні норми починають старіти,
тривожний пошун зводиться в закон,
коли стоїть історія на старті
перед ривком в космічний стадіон.
Вона грудьми на фініші розірве
Чумацький Шлях, мов стрічку золоту.
І, невагома, у блакитній прірві
відчує враз вагому самоту.
І позивні прокотяться луною
крізь далі неосяжно-голубі...
А як же ми, співці краси земної?
Чи голоси у нас не заслабі?
Чи не потонуть у вітрах простору?
Чи сприймуть велич нової краси?...
Тарас гранітний дивиться суворо:
– А ви гартуйте ваші голоси!
Не пустослов'ям, пишним та барвистим
не скаргами,
не белькотом надій,
не криком,
не переспівом на місці,
а заслівом в дорозі нелегкій.
Бо пам'ятайте,
що на цій плянеті
відколи сотворив її Пан Бог,
ще не було епохи для поетів,
але були поети для епох!

Стежеч
Проза

Віроби

УКРАЇНО МОЯ

Я на голос батьків з діда-прадіда йду
довіряючи їм ранні спалахи дум.
Що посаджене, зрошене в нашім саду,
все належить до краплі, до крихітки нам —
найдорожче батькам, найрідніше синам.

Звідусіль, звіддала я до тебе спішу.
Твою пісню, як душу, в собі ношу.
Твої зорі у небі крилом ворую.
А в мені твій Дніпро — сивих вод течія,
Україно моя. Україно моя.

В твоїм лоні вмістилась людська доброта,
де ходив я під небом, де птахом літав,
де заврунулись житом і льоном літа,
де звелись крізь долини, діброви,
всі дороги мої, всі тривоги мої.

Я по зорях, по водах твій шлях пізнаю,
по вогнях Запоріжжя в металевім краю,
по верхів'ях смерек на карпатськiм плаю.
Там де горлиця п'є з джерела, з ручая, —
Україно моя. Україно моя.

Зупиніться, закохані. Тут могила війни.
Тут лежать, Україно, твої мужні сини,
що приходять до матері в потривожені сні.
І тоді Ярославна до світну встає:
Це — минуле твоє. Це — безсмертя твоє.

Люди творять життя — до людей підійди.
Мою долю і шлях мій квітчають сади.
На землі залишає безсмертя сліди шахтарів,
сталеварів, хліборобів сім'я, —
Україно моя. Україно моя.

Я пишу ці рядки — всім багатством лісів,
мов кровинку, під серцем кожне слово носив,
голос пісні моєї — з життя голосів.
Наче карби на серці: да святиться ім'я, —
Україно моя. Україно моя!

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ

СОСНИ

Сосна- сосну

ошумлює до сну,
береза вірить в буряну весну.
А вітер накрапає, вітер сохне
і підганяє на Дніпрі човни.
Шуміть, шумуйте, полохливі сосни,
а ти, кохана, вікна відчини.
І слухай,

слухай звітрену мелодію
в краю озер,

блакиті

й журавлів...

От саме при такій нагоді я
родився, Україно,

на твоїй землі

Коли до обрію лягали сиві борозни,
натружені верталися з полів батьки,
гойдали сосни верховіття бронзове
і на собі приносили віки.

І я ходив не зайвим під вікнами, —
мій труд,

мій цвіт пов'язані в снопи
з твоїми, земле, мудрими думками,
з твоїх джерел снагу я змалку пив.

І гасли в соснах сиві блискавиці,
і племенами трав уповнилися яри,
і край пропах озоном і живицею,
і дьогтем торгували дьогтярі.

Тут почалась

моя звичайна біографія,
я так люблю, як пахнуть полини...

І перший труд, і перша моя грамота
Мене в життю нелегко повели.

Я знаю це,

росту і не печалюсь,
мої ровесники ведуть у космос кораблі.
Я з вами, сосни,

знову зустрічаюсь
на українській, на своїй землі.

ПРОЛОГ

З книги «третій перевал»

Визріває мовчання в камінні тисячоліттями,
У глибинах землі набирається сили стозвук,
І пора настає, коли, скелю розсунувши ліктями,
Простягає твій предок до тебе камінні руки.

— Хто ти, хлопче, еси? — він питає тебе погірдливо
І некліпно вдивляється в незнайоме юнацьке поличчя,
Певний права свого з небуття поставати прогірклого,
Певний роду свого, його вічності і величчя,

Ти стоїш на землі, а здається: стоїш понад хмарами.
Ти сьогодні живеш, а здається: живеш з первовіку.
Серце б'ється, як молот, й необорно чіткими ударами
Суть виковує в тобі і життя найважливішу мірку.

Ти великий еси! — Коли вої відважні Данилові
Идуть за Галич на смерть крізь твою розтривожену душу.
Коли плач Ярославни, що понині чекає милого,
Невигойною раною твоє горло сідомно здушує.

Ти великий еси! — Коли слово могутнє Тарасове,
Твого неба черкнувши, висікає гримкі блискавиці.
Коли морок предвічний штурмуєш космічними трасами,
А з тобою — як вершники зоряні — богунці звитязнолиці.

Ти невийшов з непам'яті! За тобою — історія,
Саме та, що підносить і судить нещадно!
Хто життя своїх предків на висотах нових повторює,
Той достоїн найвищого імені — зватись нащадком.

Ти великий еси! — Як зажуришся тисячоліттями,
Як у ріднім камінні розпізнаєш мовчання стозвук.
Ти безсмертен еси! — Коли, час розсуваючи ліктями,
Тим, що потім настануть простягаєш натружені руки.

РОЗДОРІЖЖЯ

Чимало в світі роздоріж,
 Всюди вказівки стоять,
 Всіх вони повідомляють
 Куди й кілька часу йти...
 І ніхто не помиляється
 Бо точно написано є:
 Ця погана, паде каміння...
 Ця погана, паде каміння...
 Ця погана, паде каміння...
 Простіть, моя мамо,
 Що я вже на початку
 Рацію вам не даю,
 Ви мені банали
 Ще як я шмаркачем був,
 Винайти як найліпшу дорогу життя.
 Тільки вами виміряну,
 Над коліскою дубовою,
 В білій нашій хатині,
 Із солом'яною стріхою,
 Біля теплої печі
 Й горщика свіжого борщика
 Та куска житнього сухого хліба,
 При куті на Свят-Вечір
 І білій пасці Великодній
 Та писанках у манітрі
 Зварених у цибулинні...
 «Підеш, сину, дорогами
 Твесею матірю заплянованими
 І не будеш блукати, стояти
 На роздоріжжях життя»
 Але не вийшло так —
 Простіть, мамо,
 Я послухати Вас не міг...
 Це одиноке, що мене болять
 У мойому житті.

О роздоріжжя душі моєї!
 Чимало в світі роздоріж,
 Всюди вказівки стоять...
 А мені і без них багато
 До мозку «вказівок» налято.
 І всім, чомусь, (їм до цього стало)
 Одноголосно репетують:
 «Пустися, хлопче, дорогою,
 Яку ми тобі пропонуємо!»
 І днями, і ночами,
 Триває ця війна,
 На бойовім полі моего життя!
 Але я не сам.

Мільйони в мене братів та сестер,
 Які мені про все сказали,
 Які мене повідомили,
 Про всі роздоріжжя життя.

І тому кричу, кричу,
 Мов божевільний чоловік:
 «Пустіть усі мене»
 Я гордо, святочно, в тиші
 Свого серця і душі,
 Піду куди хочу —
 Ще є шляхів вам незнаних,
 Які ведуть до справедливості...
 А ви, всі мої «вчетелі»,
 (Крім Вас, одинока мамо),
 Шалійте, казіться!

Літературне Слово ч.3/70

Югославія.

міра гармаш

Українська поетна середнього покоління Міра Гармаш, хоча народилась в Україні, виро-стала й здобувала вищу освіту в Америці, у м. Філадельфія. Тепер вона знову студіює, щоб здобути науковий ступінь з бібліотенарства – Міра Гармаш хоче попрацювати в ділянці української бібліографії та книгознавства, якій її батько, сл.п. проф. Володимир Дорошенко, віддав усе життя.

Дотепер Міра Гармаш виявила себе, як обдарована спостережливістю поетеса, вірна своїй Батьківщині Україні та українській національній культурі, (між ін., вона належить в Америці до АДУК – Асоціації Діячів Української Культури). Вже вийшли дві її книжки: поема для дітей «Журавлі», з барвистими ілюстраціями її мужа Романа Василюшина, що відразу ж промстила поетці дорогу на сторінки журналу «Веселка», і збірка поезій для дорослого читача «Віднайдені роки», яку Леонід Полтава в рецензії у «Свободі» від 20 січня 1970 р. назвав «віднайденням людського світу» та шляхетним віднайденням людини у металевому вірні ХХ століття.

Вітаємо Міру Гармаш у колі вільних українських поетів, які працюють для збагачення української поетичної культури, рідного мистецького слова та людської душі!

ТАК ХОЧЕТЬСЯ СИМФОНІЙ

Редакція «Авангарду»

Так хочеться симфоній,
Симфоній – як грози!
Із терпкістю півоній,
Із свіжістю лози.
З безоднею печалі
Зі сміхом жартуна...
Так хочеться симфоній,
А тут – нудьга одна.
Так хочеться простерти
Широкий помах крил,
Хоч на разок, хоч вмерти б
Посеред скельних брил!
Так хочеться вдаряти
Як хвиля – океан
Майнути – погуляти
Кудись в космічний лан!
Так хочеться... Кругом вся
Ця плиткість, ця мана.
Лише у грудях б'ється
Мов приплив, глибина.

З ПОЇЗДУ

Холодні роси,
Сріблясті коси,
Похилена верба.
І ще не досить,
Душа ще просить
Дивитись, як журба
Скорила плеса.
Поїзд. Колеса
В безмежжі рейок-змій.
Усміх озерця,
Ах скільки серця
У всій красі оцій!
Меви і чаплі,
Сталеві краплі
Дзвенять в вікно дощем.
А ген в долині
Над-лісом синім –
З хмаринок діядем.

Від Редакції: друкуємо уривок з нової віршованої п'єси поета і драматурга Леоніда Полтави, під назвою «ХХХ». Цей монолог виголошує Надмашина, яку створив молодий інженер Дорош, надіючись нею ушасливити людство. Але в розвитку дії Надмашина обертається не в покійного раба, а в суддю над її винахідником. П'єса «ХХХ» ще не поставлена на сцені, вона технічно і сценічно складна. До цього часу йшли на сцені показані різними театральними (найбільше в «Театрі у П'ятницю» Філадельфії, під режисурою маестра Володимира Шашаровського) і аматорськими колективами такі п'єси Леоніда Полтави, як «Чого шумлять дуби», «Заметіль», «Вовк у овечій шкурі», «Актори», «Недосяжнь» – драма з упівською тематикою, дія якої відбувається в Україні й на Сибіру. Містимо монолог Надмашини з п'єси «Три ікси»:

Я – винахід не твій...
 Минали довгі ери
 Серед незгод, боїв та розбрату і чвар;
 Від фараонів аж до Есесерій
 Плекав ідею мас бездумний володар.
 Що Канті й Гегелі, що Ніцше гордовитий,
 Спекулятивний Маркс, демагогічний Лен?...
 Ні, ні; не став для вас учителем учитель –
 Шукач людини, віщий Діоген!
 Рости – не значить розвиватись, хлоню,
 Фізичний ріст – не означає росту...
 Тому обеззаконені «закони»
 Вас обліпили, мов короста...
 Закон – не папірець і не «указ» згори! –
 Коли він не росте із мислі індивіда,
 Коли не визрів і в твого сусіда, –
 Візьми його й законно подери!
 Чи ти подер закон
 Про білі, чорні, жовті піраміди
 З кривавих і голодних тіл?
 Обожнювати можна й людоїда,
 Сажати можна й ката на престіл,
 Але платити потім будуть – маси,
 Юрба платитиме
 І, разом з нею, ти;
 Лиш совість може бути ватерпасом,
 Так, честь і совість, а не животи...
 Ти ж знаєш, Дороше, як далі є на світі:
 Хто більш працює – менше дістає,
 Хто менш росте углиб –
 Понclinаний рядити,
 Загарбавши чуже,
 Кричатиме – моє!..
 Як на негідника наставити закона?
 Що може батогу завдати череда?
 Як вийти світові із «єс» і «да»
 Общезаконного Хамелеона?!.

Згадай, як дерево зростає із зернятка
 Спочатку — вглиб, а потім — догори.
 А що ж у вас?
 Казенні прапори,
 Стандартизація людини, мов печатки,
 Безладний лад, накинені «порядки»,
 Рекламний крик, пустопорожня мода
 І над усім цим вивісна: «Свобода»?!
 Затям: свобода — це відповідальність,
 Не має (в безликого її нема),
 Це не юрба, а індивідуальність,
 Що силами пишається всіма;
 І доки ви не станете собою —
 Не виграти й найменшого вам бою!
 Згадай про матір...
 Ти для неї був найкращим!

Чому ж не рвешся тим найкращим стає
 Чому не хочеш, щоб раділа мати?
 Мов Гуса, палите свого Тараса...
 О, ваш рятуюнок — не у Надмашині
 (Бо пан раба і сам рабом стає),
 Лише в удосконаленій Людині!
 (Надмашина ХХХ помітила,
 що інж. Дорош заснув)
 Що, інженере, спиш?..
 Отож бо воно й є...
 Для всього досить сил,
 Але для себе —
 Немає крил.

Про творчість своїх ровесників

НА ПОРОЗІ ПЕРЕД «СЬОМИМ НЕБОМ»

Під цим заголовком появилася довша стаття відомого вже нам молодого поета Л.Госейка (Рим) в лондонській Українській Думці»-(26.II.70), в якій він робить порівняльний огляд поетичної творчості в Україні й на еміграції. Тут подаємо цю статтю в скороченні.

Після короткого вступу про поетів старшої генерації їх вплив на молодь, автор пише:

Велика перемога шестидесятників — це зрвання з комуністичним традиціоналізмом, і своєчасний перехід до новаторської течії — ажурності до своєрідних духових вимог через призму справжнього усюновлення в любові вітчизни, до свого рідного національного слова й корінності патримоніальних зобов'язань, виступаючи ввесь час проти, мовляв, «опортуністичної сегрегації». Відкидаючи всяку партійність, частинно забуваючи про «ленінську музу», вони все таки спідлоба споглядали на Шевченківську й Ленінську премії, мимо того, що висловлювали своє унікальне кредо — боротьбу за самостійне мистецтво. Зародилася мужність в умоглядній, філософській концепції, що своїми різногранними світобаченнями порушила сумління в кожного українця.

Поезія шестидесятників не могла знайти кращого вислову перед вселенною, як у Миколи Сингаївського: «І я — людина в невтомнім світі, прислухайся до мене, світе мій!» Вінграновський, співець думи свого народу, не міг ніколи так найвлучніше висловитися про свій нарід, як от у цих народолюбних віршах: «Бо він — народ. Бо він глагол життя. Він зміна змін. Йому нема заміни. Він у віках існує до пуття». Правда він комуніст, але своєї національності він не продав би за останній ламаний гріш.

Далі автор вичисляє поетів середнього і молодшого віку на еміграції, щоб відтак перейти до властивої загальної оцінки їхньої творчості.

Одним словом, можна представити тих молодих поетів — надійними. Зате зараз відчувається в читанні їх творів якусь несподіваність — духову порожнечу. Це поети, що почали писати з різних причин, а найбільше для духового заспокоєння. Орієнтуючись переважно на течії дериваційного сюрреалізму, вони замкнулися в собі і створили — кожен по-своєму — еготичний поетичний критерій, удаючись частинно до егзотуризму. Це, що притаманне для них, — то, мабуть, та відлеглисть від національних почуттів і брак вдячності цьому первинному материнству — Україні. Підпадаючи під вплив модерністичних струменів, вони не-свідомо забувають про свою патримоніальність. Правда, не кажемо, що взагалі потрібно кинутися у вир українізації тематики поезії, але нав'язати щонайменше духовний контакт із творами шестидесятників, які пишуть концепціями чистого мистецтва, але свідчать водночас про вполчення в них беззастережної відданості до своєї вітчизни. Цілком по-поетичному можна писати про свою батьківщину, як Сингаївський це зробив у своїм «Гроні»: «Почуттів своїх квітучі грона матері і нареченій принесу».

Ми не хочемо собі пред'явити якихось претенсій для створення тієї чи іншої літературної моди, — нам потрібно національної мужності, а передовсім — ідеального усиновлення і ідентичності свого походження. Може, дехто скаже, що це пахне партійністю чи класичним трубадурством. Ні, ми мусимо стати на поріг перед «сьомим небом» — бути теж у нашу чергу новаторами! Перед нами живно семидесятих років. Головна засада повинна бути українізація тематики, яка щораз більше стає безпредметною й суб'єктивною. Найбільш зразковими є поетичні твори В. Симоненка, Л. Костенко, Вінграновського й захаявні вірші (можливо, невисокої поетичної техніки, але високого національного почуття) книжки «Крини з могили». Опортуністичній літературній змодернізованій течії протиставмо своєрідні шукання, які могли б бути лірикою шестидесятників. Ідеологічне підложжя дуже яскраве — підкорення творчого духа домаганням нашої свободоловної ідентичності та національної правди, ведучи чеснотливу конкуренцію з друзями на службі Музи поза залізною заслоною, не нехтуючи того, що від нас національне скитальче сумління вимагає, «Безгласному, вакуумному формалізмові» протиставмо неогуманістичні ідеали. Якось то проф. В. Шаян висловлювався тим молодим початківцям: «... учіться добрій поезії у старого Гомера. Скороченої метафори й ритмічної фрази, основаної на леонах від декого зі старих уже модерністів». Ми ще додамо — нагло потрібно літературних клубів, щорічних зустрічей між письменниками, а в тому органі спілки чи асоціації молодих белетристів.

Ще раз повторюємо, — не хочемо пред'явити особливих претенсій, але представляємо нашим молодим поетам ці зауваження для дальшого розвитку нашої еміграційної літератури, бо вона взагалі не може причувати до самостійної одиниці перед всесвітньою літературою, якщо швидше не удостоїться своєї державної незалежності, а ще скоріше тоталітарної ідеологічної координації.

Знаходиться у Миколи Зерова така поетична мудрість: «О ні, Пегасові потрібна паша, а то — не вивезе, загрузне неборака».

Отож ми не перші, що хочемо запобігти новим інтересам — були інші «конюхи», котрих то у світлі, то в темряві нині згадуємо.

МАМО, ЧИ ЧУЄШ МЕНЕ ТИ, МАМО?!

Цей зворушливий вірш наспів до нас на чужину, округними шляхами. Його авторка, юна українка на Батьківщині, написала його в хвилину творчої наснаги і зберігаючи його перед хижим оком ворога, вислала своїй подрузі у вільному світі.

Мелодію і музику до цієї пісні скомпонувала дружинниця СУМ подр. Маруся Юрків, (Бері, Англія) а виконувало її успішно тріо «Конвалії». (гляди фото стор. 91)

Хто бачив майданчик,
Той бачив ті стіни,
Що слухали пісню одного хлопчини!
Він склав її просто, як серце складало,
Співав її просто, як серце співало!

« Мамо, чи чуєш мене Ти, мамо?!
Мамо, я хочу до Тебе прийти,
Мамо, я рвуся до Тебе, мамо!
Але не пускають колючі дроти!»

Бараки, бараки, важкі домовини,
Націлили дула у пісню хлопчини!
Чи бачиш, чи чуєш двадцятий мій віче?!
Неспалена пісня щовечора кличе!

-Люди, чи чуєте люди ?
Люди, щасливо ідіть до мети!
Люди, єднайтесь у борні, люди!
Щоб світ не скували колючі дроти!»

Хто був цей хлопчина?
Василь чи Янек ?
Хай скаже вам попіл ...
Цей сивий майданчик!
Ще мить, ще секунда і постріл лунає,
А хлопець вмираючи тихо співає!

«Мамо, чи чуєш мене Ти, мамо!
Мамо, я хочу до тебе прийти!
Мамо, я рвуся до Тебе, мамо,
Але не пускають колючі дроти!

МАМО

Музика : Маруся Юрків.

КТО БОЖЕ НАЙДОРИШЕ ТΟΥ БОЖЕ ТИ СТИ - НИ ЦО СЛУЖАВУ ПІСНЮ ОДНОГО

КЛОПУ - МУ ВІН СЛАВ ІІ ПДОСТО ЯН СЕРЦЕ КЛАДІ - ДО СТИ - ДАВ ІІ ПДОСТО

ЯН СЕРЦЕ СЛІВА - ДО МАМО УН ЧУЄШ МЕНЕ ТУ МА - МО МАМО Я ДОУ ДО ТЕБЕ ПУ -

ТУ МАМО Я РВУСЬ ДО ТЕБ МА - МО ВАЄ НЕ ПУС - КАЮТЬ КО - ЛЯУЧІ ДРО - ТУ

МУСЯ

КОНКУРСОВЕ ОПОВІДАННЯ НАГОРОДЖЕНЕ ПРІМІЄЮ СФУЖО.

Весняне передполудне в «Академії Жуліяна» заповідалося скучно. Навіть веселе сонце, що зранку залило вулиці Парижа, заховалося за хмари і в ателіє затихли розмови. Зате жвавіше запрацювали олівці, крайди і вуглики, — дівчата хотіли викінчити свої ескізи, щоб було що показати Жуліянові. Тільки одна Бресляв, мабуть закінчивши роботу, залишила мольберт і підійшла до вікна веранди.

— Що ж ти там цікавого побачила? — запитала її Дельсарт.

— Одну з цих аристократок, які інколи бажують розважатися малярством... Приїхала каритою, з ланесом у ліберії... Вітається з Жуліяном, а за нею... Зараз ви побачите, вони йдуть сюди...

Бресляв, не хапаючись, повернулася на своє місце, У цій хвилині відкрилися двері і пропустили справжню процесію: елегантну молоду дівчину, що зашуміла тафтовою галькою, старого Жуліяна, маленького муринчика, обвішаного клунками й кругленького, пухнатого пудля, що котився як клубок волічки.

— Мої дорогі пані, — промовив Жуліян, — маю велику приємність представити вам нову поклонницю муз, панну Башкирців, а це ось мої студентки: панни Бресляв, Ванг, Вік, Нотлендер, Форгамер, Дельсарт, Амелія...

Привітавши незнайому легкими поклонами та приписовою усмішкою, дівчата підкреслено-пильно заглибилися в роботу, спостерігаючи, проте, крадькома, її владну і свobodну поведінку. Скинувши мантильку з широкою пелериною й, не розв'язуючи стрічки під бородою, — широкого, з перами, капелюха, — вона недбалим жестом кинула їх муринчикові на руки, а коли цей повісив на вішак, наказала йому розкласти малярські причандали. Тоді вона ще піднесла за мохнату шкуру собачку, що чіплялася зубами її спідниці, і вмостивши його муринчикові на шию, випхала їх обидвоє за двері. Жуліян вказав їй місце за мольбертом і вона взялася за роботу.

Модельною цього дня була неокресленого віку дівчина, якій Жуліян припняв крила й устатив у летючій позі. Завдання було важке і не легко давалося студенткам. Переходячи від однієї до другої, Жуліян невдоволено витикав помилки, підкреслював хиби і давав поради для виправлення рисунку. Тільки роботу Бресляв оглянув без слова. Вона була його найдавніша й найпильніша студентка, до того ж набагато талановитіша за всіх інших. Через пів години, обійшовши всіх, Жуліян пристанув перед рисунком нової студентки.

— Де ви вчилися перед тим? — запитав Жуліян.

— Та ніде!

— Як це ніде?

— Тобто малою. ще в хаті, мої домашні вчителі давали мені лекції рисунку.

— І чого вони вас учили на цих лекціях?

– Казали відрисовувати грав'юри...
– Це ж ніяка наука! А з природи, чи з моделя, ви ніколи не рисували?
– Ніколи!
– Тоді... Тоді у вас надзвичайні здатності, панно Башкирців!
– і старенький Жуліян вихопив рисунок, підніс його вгору і показав усім. – Гляньте, мої пані! Ось як слід рисувати: тут немає ніякого замазування, ніяких поправок, тут усе гладке, природне, вірне, і цим, тільки цим, досягається подібності.... Панно Башкирців у вас талант і я вам ворожу світле майбутнє, коли ви тільки його не занедбаєте!... Працюйте, малюйте., а то була б шкода... велика шкода!...

Жуліян поклав рисунок на місце й вибіг з кімнати, а студентки, стовпившись біля нової, загомоніли всі нараз. Підлещена, в своїй гордості, панна Башкирців намагалася приховати своє задоволення, коли раптом з гамору вирвався різкий голос еспанки Амелії:

– Жуліян уміє закрутити голову кожній початкуючій! Ці перші рисунки усім удаються легко, але труднощі починаються щойно згодом! І згодом ми побачимо, як виглядатимуть оці «надзвичайності»...

День у академії проминув швидко й молода малярка і не зчулася, коли за нею приїхала ввечері тета. Вони швидко переїхали з Латинського кварталу на вулицю Ампер, де був паризький будинок Башкирцевих.

– Муся приїхала! Моя голубна втомилася, змарніла... Чого ж це тобі було там весь день займатися? І якже тепер, не спочивши, їхати в театр? Розаліє! Подавай чимскоріше вечерю панні Мусі!...

– Але ж не илопочися, мамочко! По-перше я зовсім не голодна... А по-друге я й у гадці не маю їхати у театр! Коли б ти знала, мамочко, як мені вдався сьогодні архангел! І як мене Жуліян хвалив і як завидували дівчата-суперниці!...

– Ох лишенько! Та ж, ти, Мусінько, мусиш, хоч через силу щонебудь поїсти! У тебе ж таке слабке здоров'я.... А до театру заїде за нами князь Божідар, як же йому відмовити?

– Ні, ні, мамочко! Їсти не буду, тільки чаю хай мені Розалія подасть на гору, а князеві Божідарові я за те, намалюю колись портрета... На театр у мене тепер немає часу, мені треба переглянути анатомію... Щоб мені ніхто не перешкоджав!

– Та подожди бо Мусінька! Скажи якого архангела ти малювала? Чи не св. Михайла, отого, що в Києві?

– Ха-ха ха ха! Ну й наївна ж ти, мамочко! Та відкіля Жуліян знав би щонебудь про київського архангела? Він зробив його з кафешантанної співачки!... З модельки, розумієш мамо? І я його добре охопила, бо в мене талант! Але я не хочу бути посередньою маляркою! Я хочу бути краща за Бресляв...

– А хто ж тана ота Бресляв?

– Це швайцарка. Вона студіює в Жуліяна і в Роберта Флері вже п'ять років і кожного року дістає медалью. Але цього року медалью дістану я!

– Ну, ти в мене завзята, та самого завзяття не вистачить ...

Ти вже хотіла бути співачкою, а з малку танцювала як русалка в нашому парку...

— Якже ж я можу співати, коли з мого повного голосу залишився тільки маленький? А для танцю сили не достає... Але малювати я можу і буду! Побачиш, мамочко, я стану славна! Про мене світ заговорить! Не гнівайся, моя добра мамочко, займися князем і відправ його так чемно, як це тільки ти вмієш. На добраніч тобі!

Муся зникла на горішньому закруті внутрішніх сходів, а на веранді появилася високий чорнявий красень із витонченим, благородним профілем. Позаду князя Божідара Карагеоргієвича візник ніс величезний кіш із квітами...

*

Дівчата поволі забували екстравагантність першої Мусиної появи в академії та її початкове стримане й горде відношення до них. Дедалі вона завойовувала їх своєю веселістю, вигадливістю добротою і ... співом. На превелике згіршення своєї мами, вона ходила з ними (пішки!) по Латинському кварталі, зокрема ж захоплювалася мальовничою вузьенькою вуличкою Муфтар, відвідувала Бресляв і Дельсарт у їхній мансарді, а одного вечора принесла зі собою в ателіє, свою бандуру. Коли вона заграла декілька мелодій, які вивчила ще малою в Гавронцях, — цей інструмент очарував усіх. Дівчата просили грати їм ще і ще. Підбадьорена цією аудиторією Муся заспівала пісеньку, яку наслухувала вечорами на вулицях полтавських сіл «Карії очі, чорнії брови», акомпаніюючи собі на бандурі, та пояснивши дівчатам зміст цієї любовної пісні. Захоплення від неї було таке загальне і шире, що дівчата зовсім не помітили, що на порозі ателіє появилася був уже давно Жуліян і слухав з великим задоволенням цього концерту. Коли його врешті зауважили, він підійшов до Мусі, щоб приглянутися дивному інструментові.

— Я думав, що це мандоліна й дивувався, як можна з неї видобути такі шляхетні звуки! Мандоліна ж бо скрипить, а не співає. А до того ще ваш спів, Мадмуазель Мусія!... Так мило було слухати цю дивну пісню... Чорт візьми, як це мене схвилювало... Ця пісня... це «рюс»?...

— О ні, Маєстро! Це пісня з моєї вужчої батьківщини, з України!

— Ага, Україна — країна козаків! Знаю, знаю, читав це в історії Проспера Меріме... Але, але... це все ж таки Росія?

— Я власне..., — раптом почервоніла до вух, Муся, — небагато вам можу про ці речі сказати... Я тільки знаю, що народилася і виховалася в Україні, тобто в Малоросії, але там, властиво, Росії немає... Тільки дуже зрідка заходили до наших Гавронців, чи Шпатівки, мандрівці кацапи, чи пак москалі... і місцеве населення сміялося з їхнього одягу і мови... Ви знаєте, ми завжди маємо клопіт з цими справами... Навіть у Римі, як ми були на авдієнції у Папи, — довелося моїй мамі вияснювати св. Отцю, що ми не з Петербурга, а з Полтави!...

— Ось воно як! То ви, Мадмуазель Мусія, відкриваєте нам Америку! Ми про ці речі так мало знаємо!... Але киньмо це, воно переходить наші відомості з географії... Краще ви нам заспівайте ще цих ваших чудових пісень!

Цього вечора ніхто вже не малював. Усі слухали пісень із батьківщини цієї дивної, розпещеної й ексцентричної «етранжерки», в якій було таке відчутливе серце й стільки талантів... Мелодії, що їх добували тонюсенькі Мусині пальчики з цього предивного, екзотичного інструменту, — були такі захоплюючі й легкі, що їх зпочатку мурмурандо, дедалі чимраз голосніше підхоплювали всі дівчата, а чорно-ока Амелія, відчувши мабуть у недавньому «ворогові» братню душу — сіла до фортепіану й на лету дороблювала акомпаніамент. Концерт вийшов чудовий, бо врешті і старий Жюліан почав «басувати», та притягнув до «дівочої» залі їхніх товаришів з класи Роберта Флері й врешті його самого...

— Що ж це ви перемінили нашу стару академію в музичну академію, в музичну студію? — запитав він скориставшись передишкою.

— Шановний колего! Ви трапили в добрий час. Я говорив вам уже про мою нову, талановиту ученицю, а тепер ви самі маєте змогу переконатися різnorodних талантах панни Башкирців...

«Сальон» роївся малярською братією, відвідувачами, протекторами, гарними дамами, професорами академій і авторами виставлених картин.

— Погляньте на цих «Жана й Жака», двох дітваків, які панна Башкирців показує в своїй картині! Вульгарні обличчя цих синів передмістя можуть задоволити найсуворіших реалістів! Навіть їхні, завеликі, черевики мають вигляд каналій...

— Але ж авторка цих простацтв, чий талант стверджується так живо, без найменшого зусилля приподобатися, — це молода дівчина з найвищих кол аристократії, дуже люблена у світовому товаристві та призначена до елегантії! Дивний смак!...

На виставі була теж «Парижанка», «Портрет князя К» (якому Муся таки винагородила відмову в театрі) і «Краєвид», але найбільше гурмилися люди біля «Віча».

— Вона працює наче б хотіла зробити фортуна своїми картинами!

— І який контраст! Вихована найкращими гувернантками з різних країн, живе в аристократичному оточенні, буває на двірських балах і має замилювання в цій особливій погані! У цих вульгарностях, які можна зустрінути тільки по віддалених передмістях!

— І якраз «Віче» дуже інтересне у цьому відношенні: тут саме діти з найнижчих прошарків суспільства, що виходять зі своєї нужденної вулиці Бремон. Їхні очі вузькі, наче заспані, або заліплені брудом. Обличчя бліді, анемічні, та на них якась дивна хитрість, коли вони слухають старшого, що показує їм якусь нікчемну забавку. Від цієї знаменито розставленої групи, відірвалася тільки дівчинка, вся загорнена в темний фартух, що відходить у напрямі свого злиденного дому.

— Я не знаходжу в цьому сюжеті нічого, що промовляло б до душі, до серця. — що натякувало б бодай на якусь поезію дитинства. — проте... А проте вона має якусь дивну, притягальну силу... Глядіть: із цілої вистави, найбільше публіки збирає саме ця вульгарна картина...

— Хто вона, ця авторка?

— Якась чужинка. Молоденька й незвичайно граційна, з доброго дому, багата. Та не зважаючи на те, виявляє незвичайну працьовитість і повагу до мистецтва. Критика ворожить їй небувалу славу, а Бастієн Лепаж просто захоплений нею. Прирівнює її до Анрієти Бравн і Рози Бонер. Минулого року дістала була відзначення на Паризькій Виставі, а цього року у Ніцці, де Францію репрезентували такі імена як Кабанель, Бургеро, Ебер, Бастієн Лепаж, Булянке, Робер-Флері, Лефевр і інші. Панна Башкирців дістала там нагороду за своїх «Жана й Жака» — двох «гаменів», що йдуть до школи, тримаючись за руки, старший із листочком у роті, молодший розглядається довкола й дається вести братові на сліпо... Та самі бачите — надзвичайна картина!...

— І надзвичайні успіхи такої молододі дівчини! Скільки ж їй років, двадцять?

— Двадцятьтри, але виглядає молодше і яка ж красуня! Вона напевно дістане тепер медаль!

— Глядіть, якраз до неї підводить Робер-Флері нашу національну славу — Бастієна Лепаж!...

*

— Дозвольте мені, скласти вам, Мадмуазель Башкирців, — мою найглибшу шану й подив за ваші досягнення! — і Бастієн Лепаж, невисокий, худорлявий молодець, низько склонився перед Мусею.

— Мої досягнення? Які ж вони нікчемні супроти ваших, Месіє Лепаж! Та, якщо я й справді добилася яких успіхів, то тільки завдяки вам...

— Мені? Якже це? Ми тільки-що познайомилися...

— Так, це правда, але ваші картини я знаю вже від давна і вони мене штовхнули на шлях цього справжнього реалізму, якого так не долюблює публіка... Тільки я більше ціню вас одного як усю публіку! — випалила Муся й зразу ж залилася румянцем, налякавшись своєї непотрібної ширості. Але їй з допомогою прийшла тактовна мати, яка на цій же каналі розмовляла з Робертом-Флері.

— Так це правда! — сказала вона спокійно, — На всіх виставках, так у Парижі, як у Ніцці, — Муся здебільша признає першенство вашим картинам і ми були б вам дуже вдячні, пане Лепаж, коли б ви нам показали ще й ці твори, які на вистави не попадають.

— Але ж це буде велика честь для мене, Мадам, тільки ж під однією умовою: що я зможу побачити теж ателіє Мадмуазель Башкирців...

— О, їй далеко до вас, але коли ви настоюєте, то дуже прошу: чекатимемо Вас у найближчу неділю з обідом. — І пані Башкирців бачучи, що Муся вже отряслася з замішання, повернулася до професора.

— Мамочко, ти незрівняна! — пригорнулася Муся до матері в колясці. — Віділя ти знала, що Бастієн Лепаж мій улюблений маляр? Ти ж так «нічого не розумієш» у малярстві?

— Зате ж відчуваю по-жіночому! А при тому, моя дитино, хоч як ти негодуєш на мене за всі мої завваги щодо твоєї поведінки, то знай, що товариські форми, коли їх зберігати і вміло застосовувати, — дуже допомагають у життєвих складних ситуаціях. Ось ти вирвалася сьогодні як «Пилип з конопель»! Так може зробити наша «хохлушка», але не вихована панна! Ти ж донька маршала полтавської шляхти, посвоячена з родами князів Кочубеїв і Гамаліїв, — тобі цього ніяк не годиться робити!

— Ха-ха-ха! Ти чарівна, мамочко, з цим твоїм «благородним» вихованням, шляхтою й «дворянством»!... Але я не гніваюся на тебе, бо мені сьогодні так весело. так весело!... Бо іншого дня я тобі сказала б, що моє походження може щось і важить у Полтаві, чи в Харкові, але не в Парижі, між культурними людьми. Тут значить тільки моя робота...

— Може ти і правду кажеш, дитино, ти в мене мудренька. Тільки... Чому ж оці писарчуки з газет так випитували мене про наші маєтки й посвоячення, а не про те, що ти малюєш у хаті, що читаєш, що пишеш? Аж я сама мусіла їм сказати про ці товстелезні томи твєї власної бібліотеки, про грецьких і римських класиків, про Шекспіра, про Тита Лівія й Платона...

— Ха-ха-ха! Ой не можу! Моя золота, чарівна, наївненька мамочко! Ха-ха-ха! Вони тебе про маєтки, а ти їм про Тита Лівія... Ха-ха-ха... Ну й розсмішила ти мене! А, мамочко, скажи, яку мені сукенку надіти в неділю?

— О, Господи! Та чи не закохалася ти в того Бастієна Лепаж? Ото бували в нас римські патриції, англійські герцоги, німецькі графи, бували ми на бенкетах з королями, князями й наслідниками престолів, а ти не журилася туалетами, — все залишала на мою голову, а тепер ось на тобі! — їй сукенка в голові задля якогось Лепаж! До речі: паж — звучить плебейськи, щось наче слуга, чи джура?

— Мамочко, не смій! Це ж малярська слава Франції, це велич!

— Так? А я й не знала! Ну годі, коли він тобі подобається!...

А сукенку я дам тобі до неділі пошити, щоб ти мала новеньку...

— А до твого відома, — перебила їй уже роздратована Муся, — «паж». — це якраз не плебдйське поняття, але шляхетське!

Але для цього треба щось інше читати як твої улюблені романи!...

— зовсім різко закінчила Муся розмову і віддвинувшись на подушки нарити, зайшлася сухим кашлем.

ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ

22 липня 1944 року помер у Празі на 66 році життя, знедолений тяжким життям на чужині, поет Олександр Олесь. 5 тижнів перед його смертю, гестапо замордувало його одинокого сина поета Олега Ольжича, але батькові про це вже не сказали і так, літо воєнного 1944 р. забрало від нас, так завчасно, двох визначних поетів — батька і сина. Двох поетів, які займають подібні місця в українській поезії, бо оба були співцями національної боротьби, оба закликали до гарту, до видержливості і єдності у змаганнях до великої мети.

Вони, як колись наші козацькі мандрівні кобзарі, не давали народові заснути в неволі, будили його до боротьби за власне державне життя.

О.Олесь — це псевдонім Олександра Кандиби. Народився він 1878 року в північній Харківщині в селі Верхосуллі в хліборобській родині і там провів своє дитинство. Олесь закінчив у Харкові Ветеринарний Інститут і відтак працював кілька років у Києві у своїй професії. Але його покликання було — література. Ще в середній школі він почав писати вірші, а що в школі вчили тільки по російськи, він писав перші свої поезії по російськи і по українськи. Російська школа в Україні, як і російська православна церква, старалися русифікувати українців і тому не дивно, що у багатьох молодих людей національна свідомість тоді була притуплена. Але вистарчало молодому Олесеві поїхати в 1903 році до Полтави на святочне відкриття пам'ятника Іванові Котляревському, яке було могутньою, як на ці часи, українською маніфестацією (в якій взяли участь делегати з цілої України, а втому і зі Західних Земель), щоб там відчувти українську стихію та довідатися виразно хто він. Від цього часу Олесь писав лише по українськи, Він побачив, що він є сином бідного, поневоленого Москвою, українського народу і для цього народу він має працювати.

«О, правда, мій народ смішний без краю;
Сліпий, горбатий і чудний...
Він старцем з лірою блукає
І навіть хто він — він не знає...
Такий... безпам'ятний таний...

Але я всім прилюдно признаюся:
Я син його... Я старців син!
За руну, гляньте, з ним беруся
І завжди з ним їти клянуся
Кудись на гори із долин!

В 1905 році сколихнула громадським життям у царській Росії перша революція. Немов землетрус зрушили ці революційні події совість людей. Люди і народи почали собі виразніше усвідомляти їхнє тяжке становище, в їх головах появилися проблески вільного життя.

Хай літають вітри, хай сміються громи, —
Ми не звернем з своєї дороги,

Ми розібем вітри молодими грудьми,
Грім заглушать пісні перемоги.

Тільки той досягає мети, хто іде,
Тільки той, хто горить, не згорає,
Стеле килим для його життя молоде
Смерть вінок йому вічний сплітає.

Вище ж прапор ясний. Більше віри в борні,
Глибше сумніви, стогони, сльози:
Пролітає життя на крилатім ноні,
Розкидає квітки по дорозі.

Від цього часу, аж до революції в 1917 році поет не перестав кли-
кати, будити нарід, звертатися до його честі, гартувати його до бороть-
би:

Не треба струн! меча мені гостри,
Заграй на кремені і криці,
Завий кайданами вязниці,
Піснями волі одури.

Не треба струн! хай струни сплять
І ждуть ясного дня обнови,
Коли святі пісні любові
В серця криваві полетять.

Але тепер, коли один вночі
Нахабний, лютий кат панує
І матір і дочку гвалтує,
Хай струни сплять, живуть мечі!

Поет вірить, що український нарід скоро пробудиться і виборє собі
волю. В 1915 році він пише бадьюру «Юнацьку пісню»:

Роспались кайданя, минула зима,
Розвіялись хмари, ростала пітьма,
І сонце всміхнулося рідній землі,
Голодну, холодну, зогріло в теплі;
Як поле хвилюється рідна земля,
Як море розкнуте широко б'є.

Потоки, потоки шумлять, та гудуть,
Сини України ідуть та ідуть.
Як хвилі, позлочені сонцем згори,
Шумлять і гойдаються їх прапори.
А Воля в темниці, а Воля в тюрмі,
Орлицею б'ється об стіни німі.

Потоки, потоки шумлять, та гудуть,
Сини України ідуть, та ідуть.
І чутно вже Волі, як хвилі шумлять.
І видно вже Волі, як мури гремлять.
І прапор вже має у неї в руці...
О, швидше до неї, о швидше, борці!

Земля розступилась! І з праведних труп
Виходять Хмельницький, Мазепа, Богун!
І з Волі знімають кайдани міцні
І слізьми співають щасливі пісні

А буйні потоки все дужче шумлять,
А стіни високі все більше тремтять...
Ще хвиля остання – і мури впадуть!
Сини України на мури ідуть.

Так, поет не помилився. Прийшов 1917 рік, царська Росія розвалилася, а на її руїнах піднялися до вільного життя поневолені народи.

Ранок, ранок! час світання...
О, який прекрасний час!
Криком щастя і страждання
Україна кличе нас.

Голос Страдниці лунає!
Голос Матері, сини,
Під корогви вас скликає
Стати в грізні бурюни.

Тіні прадідів блукають,
Тіні ходять по землі,
Нам корогви розгортають,
Нам дають свої шаблі.

Швидко дзвони в Україні
Залунають, загудуть...
Швидко нас великі тіні
Під стягами поведуть...

Час горіння... Час світання.
О, який прекрасний час!
Криком щастя і страждання
Україна кличе нас.

Поет з ентузіазмом вітає створення Української Держави, він захоплюється українською армією.

Українське військо, мов з могили, встало,
Загриміло в бубни, в сурмоньки заграло,
Розгорнуло прапор соняшно-блакитний,
Прапор України! рідний, заповітний!

Вільну Україну не скують кайдани:
В обороні волі наше військо встане,
Заревуть гармати, закричать шаблі, –
Не дадуть в наругу рідної землі.

Від дощу, від грому оживає руїна,
Зацвіте квітками вільна Україна,
Творчий Дух народу із могили встане,
І здивують всесвіт лицарі – титани.

Олесь, перебуваючи в Києві від 1909 до 1918 року, брав активну участь в українському національному русі, головню в літературній діяльності. Він співпрацював з українською пресою, публікував свої твори і заохочував інших до співпраці над розбудовою української літератури. Переїжджаючи в 1913 році через Галичину до Італії, Олесь побував якийсь час на Гіцульщині і написав дуже гарний цикл про гіцулів «На зелених горах». В 1918 році поет належав до редакції українського щоденника в Києві «Відродження». З укладом Києва – Олесь подався в 1919 році на еміграцію. Спершу до Відня, а в 1923 році до Праги, в яній залишився аж до смерті.

Як у Відні, так і в Празі, він дальше працював для української культури, стоячи осторонь від політичних порохунків емігрантів, а часом навіть в сатирах він викливав людей, які билися і ворогували за власть і за почесні, яких вже не мали. У Відні Олесь zorganizував «Союз українських письменників і журналістів» і був головою цього союзу, як танож він zorganizував два українські журнали «На переломі» і «Сміх».

У Празі Олесьям прийшлося переживати тяжкі часи, бо з літературної праці прожиток був мінімальний, але Олесь цим не зражувався, дальше творив і ще других заохочував до праці. Крім поезій він писав драматичні твори, (з них дві музичні пєси: «Солом'яний бичок» написав інж. Б. Левитський, і «Івасик Телесик»), робив переклади ча українську мову з чужих літератур, писав для дітей, досліджував українську народню творчість, видав віршовану Історію України для дітей. Нажаль, ця творчість за останних 25 років життя поета є розсипана по різних журналах, часописах і збірниках і досі, хоч від смерті поета минуло 25 літ, відповідальні за літературу круги не зібрали в одну книжку цих творів. Остання друкована збірка поезій, сьома з черги, «Чужиною», вийшла друком у Відні в 1910 році, а перша його збірка «З журбою радість обнялась» появилася в 1907 році.

На чужині поет тужив за Україною і ця болюча туга і сумні вістки з рідних земель приносили йому тяжкі переживання.

В журбі я сонцю не радію,
В сльозах не бачу я весни...
В душі ношу єдину мрію,
Одну її пещу, лелію,
Вночі і в день єдині сні...
Це – край мій.

Коли вже ворога не буде,
Коли на рідний степ ступлю,
Тоді весна мене розбуде,
Тоді затопить сонце груди,
Тоді я пісню розіллю
Про край мій.

ПРОЄКТ ПАМ'ЯТНИКА
О.ОЛЕСЕВІ В ПРАЗІ ПОГРУДДЯ
РОБОТИ НІНИ ЛЕВИТСЬКОЇ

ПРОЄКТ Пам'ятника поета О.Олесеви в Празі
Скульптор: скульптор рідний Ніни Левицької.
Архітектор: скульптор Вера Ковальська

р.в.1969.

ОБКЛАДИНКА ЗБІРКИ ПОЕЗІЯ
О.ОЛЕСЯ з 1919 р. В-во «ДНІПРО»
СОЮЗ-КИЇВ-СТАНІСЛАВІВ.

132

О.Олеся.
Ужизноґо

Подайте вістоньку через усі припони,
Чи в великодну ніч у нас дзвонили дзвони,
Чи усміхалися і очі і уста,
Чи вірили в воскреслого Христа,
Подайте вістоньку через усі припони,

Подайте вістоньку — чи ще не всі в могилі
Мої брати і сестри милі,
Чи ще розірваний наш стяг
Живе в поранених серцях...
Подайте вістоньку — чи ще не всі в могилі.

Поет робить собі докори:

Я — мов сурмач без сурми голосної,
Я — мов стрілець без зброї золотої,
Я — мов орел без сизих крил,
Я — мов вістун серед могил.

О.Олесь як поет сповнив у нашому відродженні першої половини ХХ ст. важну місію. Він своїми поезіями пробуджував нарід до національної свідомості, до бажання волі, а коли ця довгоочікувана воля прийшла, він її з захопленням і з ентузіазмом оспівав з патосом так, як ніхто інший з наших поетів.

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!...
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.

До суду тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі:
Стоять твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.

Стоять, присягають тобі на шаблях
І жити і вмерти з тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою!

Олесь — це не лише один відтинок нашої громадської поезії, це теж свідок і літописець нашої найновішої історії, її світлих і сумних сторінок, а його місце в історії української культури визначне і почесне. До багатьох поезій Олесь, так, як до поезій Тараса Шевченка наші композитори написали музику і як довго українська пісня лунатиме — так і слава і пам'ять про поета не забудеться.

Д.Р. В. ПОПОВИЧ

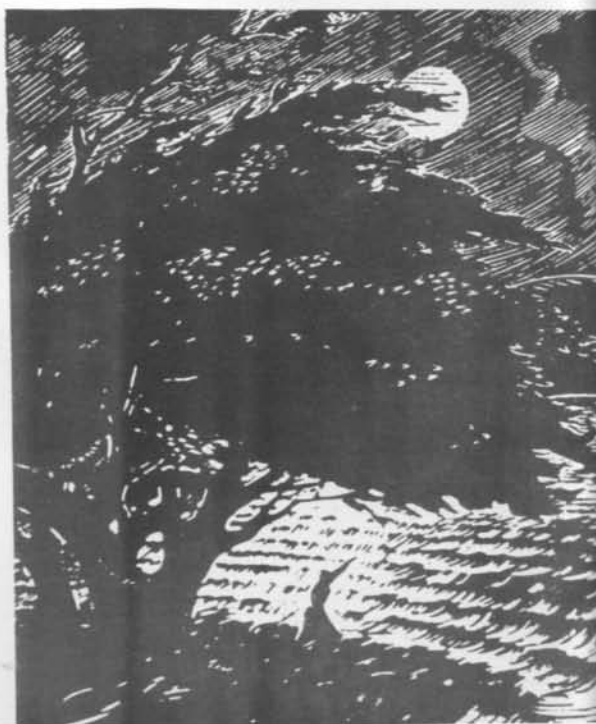
В. КУТІН — «ПРОМЕТЕЙ»

В. КУТІН — «СЛІПІЙ»

В. КУТІН — «НЕВОЛЬНИК»

В. КУТІН — «ПРИЧИННА»

В. АВРАМЕНКО – «ГАЙДАМАКИ»

– «У НАШІМ РАЇ НА ЗЕМЛІ»

Г. ГАВРИЛЕНКО – «ПЕРЕБЕНДЯ»

– «САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ»

ОРГАНІЗАТОР І КОМАНДИР
УПА ПЗУЗ

з графіки упа

ГРАФІК НІЛЬ ХАСЕВИЧ

ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ НА УКРАЇНІ І НОРМАНСЬКА ТЕОРІЯ

(ЗАКІНЧЕННЯ)

Як вже згадано у попередніх статтях т.зв. покликання новгородцями варягів – Рюрика, Синеуса і Трувора, які нібито створили древньоруську державу, за літописом припадає на 862 р. Двадцять літ пізніше в 882 р. настає об'єднання київського князівства в одну державу – Київську Русь, а Київ стає столицею держави. За Олега (882-912) відбувається об'єднання більшої частини слов'ян навколо Києва, а в час князування Ігоря (912-945) межі Київської держави ще далі поширювались. Її політична могутність і міжнародній авторитет значно зростають.

Визнаючи реальність особи варязького князя Рюрика, як родоначальника династії Рюриковичів, його покликання новгородцями однак не можна уважати початком давньоруської державності. На території України, як і в сусідніх землях на півночі утворилась вона незалежно від варягів в результаті господарського політичного і культурного розвитку східних слов'ян. Ще до появи варягів у Новгороді та з'єднання його з Києвом на землях України існували нашими предками засновані самостійні держави (антів, волинян, полян, древлан), у яких виступали всі елементи державності – власна територія, власне населення і власна влада. Писання тогочасних арабських і грецьких письменників підтверджують могутність тих держав та вказують на їх високі досягнення в царині військової організації, господарства, культури і цивілізації. Варяги появились на землях Київської Русі щойно тоді, коли державність на цих землях вже від століть існувала – принаймні від IV ст.

Рюрик з'являється у Новгороді в другій половині IX ст. і там князює. Але його покликання новгородцями видається надзвичайно сумнівним.

Північно-германські племена норманів, що заселявали Ютландський та Скандинавський півострови, у VIII-XI ст. чинили грабіжницькі наскоки на країни Західної і Східної Європи. В IX ст. захопили частину Англії, в X ст. – Нормандію, а в XI ст. – Південну Італію і острів Сіцилію. Вздовж морських берегів Голландії, Франції, Англії і Німеччини потворили свої держави. В 1066 р. зайняли вони Англію і самі стали англійськими королями. По Волзі ходили нормани до Каспійського моря, де торгували з арабами, а по Дніпрі (шляхом «із варяг во греки») – до Візантії. З середини IX ст. наймалися теж на службу до київських князів.

Народи Європи молили Бога, щоб хоронив їх від жахливої люті норманських піратів. Ось що пише Гендрік Фан Люн у своїй праці «Історія Людства»: «Нагло напали нормани на одне мирне франське або фризьке село над гирлом ріки. Повбивали всіх чоловіків, а їх жінок позабирали з собою. Коли на місце дії прибули воїни короля або цесаря, пірати втекли вже зі своїми скорими човнами, залишаючи за собою догоряючі руїни.

Модний з підбитих норманами народів не кликав їх до себе князувати, тільки чомусь одинокі новгородці. Інші народи завойовували вони мечем, а від новгородців чекали на запрошення. Мабуть без «покликан

ня* їх були б вони в Новгород не прийшли, і державности у слов'ян не було б.

В 911 р., коли французький король Карл III Простак не був у силі ставити норманським піратам спротиву, один вікінг Роллон стає герцогом Нормандії (в XIII ст. країна ця повернулася до французьких володінь). Його внук Вільгельм I. Завойовник, перемігши війська короля англосаксів Гарольда, в 1066 р. проголошує себе королем Англії (династія норманів сидить на англійському престолі до 1154 р.)

Історія норманів в Новгороді і Києві зовсім подібна до цієї в Нормандії і Англії: 1) Новгородці у 862 р. нібито кличуть варяга Рюрика, щоб заснував їм державу, а французький король Карл III в 911 р. віддає Нормандію вікінгу Роллону у спадкове володіння, щоб цей решту французьких земель залишив в спокою. 2) Олег іде з Новгороду в Київ, вбиває князя Аскольда або Дира і стає великим князем Київської держави, а Вільгельм I Завойовник з Нормандії в Англію — вбиває короля Гарольда II і стає королем. Але в Англії і Франції нормани не створили державности і це відповідає дійсності, вони доконали цього чомусь у східних слов'ян, які так як і французи і англосакси віддавна мали свої і власними силами зорганізовані держави.

За логікою норманістів виходило б, що нпр. III Райх створили німцям австрійці, бо вони в 1933 р. покликали бувшого громадянина Австрії, Адольфа Гітлера, на свійого райхсканцлера, а в рік пізніше і на фюрера Німеччини.

Якщо новгородці навіть і покликали варягів до себе князувати, то князи їх не кликали. Новгородський князь Олег, якого літописець називає наслідником Рюрика, захопив Київ силою і самозвано проголосив себе великим князем руським. Об'єднання земель першими київськими князями доконувалось теж не так то аж надто добровільно, часто при помочі меча і вогню.

Літописець оповідає, що горуд уличів, Пересічен, тримався три роки і не піддався Ігорю, але той таки вистояв під ним той час і здобув його... Древліани почувши що Ігор знов іде на них дань брати, стративши терпець зібрали раду зі своїм князем Малом і вирішили йому кінець зробити... Ольга іде походом на деревську землю і пустошить та пищить її. Хоч варяги не були засновниками державности на території України, однак їх ролі як князів і дружинників в царині поширення кордонів Київської Русі та зміцнення її військової сили, організації і міжнародного авторитету не можна недоцінювати. Вони були хоробрими воюками, сміливими й охочими, одним словом добре знали своє ремесло. Були розумні і розсудливі, скоро вивчали мову завойованих чи тих, яким служили, присвоювали собі їх звичаї і з ними асимілювалися. Варяги любили лад і тверду владу. Привчали слов'ян до послуху і порядку, до дисципліни і військового ремесла, яке у варягів вже від найдавніших часів було головним заняттям і знанням якого вони добре володіли.

Цього ж слов'янам було й треба. Бо вони, кохаючись головно у хліборобстві, що давало добрий, спокійний і вигідний прожиток, поволі віддаювались від воєнного, твердого, і тривожного життя, яким жили давніше, в часи наступів азійських орд на територію України, а вслід за цим і від дисципліни, послуху і порядку.

Розвиток землеробства, зріст життєвого стандарту, мирне життя, достатки і вигоди послабили військову здібність, оборонну силу, державну організацію, лад і порядок не тільки у слов'ян, але й серед інших народів хліборобських країн Європи, які то теж відступили були від воєнного ремесла та зріклися воєнних походів і грабіжницьких на-

падів на інші землі. Нормани натомість, з огляду на убогість своєї землі, в цьому часі ще не могли собі дозволити на спокійне, вигідне сільборобське життя. Замість плугом, здобували собі хліб мечем, який з черги заправив їх до гострої дисципліни, порядку, ладу і воєнного мистецтва.

Головна заслуга варягів лежить хіба у з'єднанні українських та інших слов'янських племен, що спочатку жили окремо та нероз'єднано, ворогували між собою, в одну велику державу – Київську Русь. При допомозі варязьких насмних військових дружин, які не були нічим зв'язані з краєм і народом та яких можна було посилати проти чужих і своїх, вже першим київським князем з династії Рюриковичів довелось створити на той час найбільшу державу в Європі, центром якої стало серце України – Київ. Ці хоробрі дружини брали теж участь в успішних походах київських князів в далекі краї (на славну столицю грецьких царів – Константинополь, на землі персів і арабів за Кавказькими горами, проти хозарів над Каспійським морем та болгарів над нижнім Дунаєм), які прославили меч наших предків, продемонстрували могутність Київської держави та зміцнили її політичне і господарське значення в сучасному світі.

Щодо походження назви «Русь», то це питання остаточно ще не розв'язане.

Київський літописець догадується, що найменування Русі принесене варягами зі Швеції: «от тих (Варяг) прозвася Руская Земля». Проф. Грушевський вважає це мало правдоподібним, бо в цій країні такого народу чи племені не зустрічається і теж у Київській Русі шведів ніколи цим іменем не звали. «До першої половини XI ст. раз у раз зустрічаємо в наших князів в службі варязькі дружини... Тому, що так багато було цих скандинавських воїнів між київською «руською» дружиною, часто й саму Русь називано скандинавським або йнакше «норманським» народом» – пише Михайло Грушевський.* З цього виходило б, що Русь і варяги за перших київських князів були різними народами.

В арабських джерелах Київська держава і Русь або слов'яни і руси це різні поняття. В словниках арабського географа-ібн Хьута (1179-1229) говориться: «переважний харч хозарів це риби і риба, решта ж того, що у них існує, привозиться з Руса, Булгара і Кяяби.» Аль Масуді (перша половина IX ст.) пише: «що торнається поганців, які живуть в країні хозарського нагана, то деякі племена є слов'яни і руси. Але де лежала Русь, про це немає тут мови. Але це поганське плем'я руси мусило б жити десь в степах південно-східної Європи, бо ж влада хозарів на захід поза Дніпро не виходила.

Деякі дослідники, обґрунтовуючи варязьке походження терміну «Русь», покладаються на писання Константина Порфірогенета, який розказуючи як треба їхати по Дніпру і перераховуючи дніпрові пороги, подає при цьому їх слов'янські і руські назви. Перші зрозумілі з української мови, другі – зі шведської. Це мало б бути доказом, що скандинавці і руси є одним і тим самим народом. Однак цієї гіпотези не можна прийняти без застереження. Греки вже споконвіку йменували народ над Дніпром слов'янами. Ім'я «Русь» появилось пізніше. Довідавшись про різні назви цих самих порогів на торговельному шляху «із варяг во греки», якими від давна проїжджали теж скандинавці і мали для них скандинавські назви, грецький письменник, для відрізнєння слов'янських назв від неслов'янських, міг ці останні назвати руськими, бо ж і варязьких дружинників, що наймалися на службу руських

князів та воювали під їх прапором і в мові яких ці неслов'янські назви дніпрових порогів були зрозумілі, іноземці нерідко називали теж русами.

Дальше дослідники ці наводять, що фіни ще й сьогодні називають шведів Русью, а слов'ян венетами. Однак цей лінгвістичний факт не має бути непохитним свідомством їх твердження. Самі шведи себе ніколи Русью не іменовали, і інші народи, окрім фінів, їх цим іменем не зовуть. Звідки у фінів ця назва для шведів взялася, досі не устійнено. Сама назва, що походить десь з незапам'ятних часів, не може бути нерушимою основою доказу, напр. грецька письменниця Ганна Комнен звала нас сїтими ще й в XI ст. після Хр., під час коли ці з нами навіть не споріднені і з північного Причорномор'я були відсунуті сарматами вже у II ст. перед Христом.

Рядянські історики, спираючись головню на твір Іордана «Про походження та історію готів», в якому то вже згадується про «росомонів» («народ рос»), визнають ототожнення в літопису Русі з варягами рішуче помилковим. Твір цей появляється бл. середини VIII ст. або й пізніше.

Наукові досліди відносно походження назви «Русь» досі ще не устійнені. Але чи воно так чи інакше, то в основному не являється аж так дуже важним. Історичні джерела засвідчують, що на землях України хоч змінювались імена, населення і назви держав, але її територія і осілий на ній землеробський народ вже від віків залишаються цими самими.

Східних слов'ян замінили анти, а цих знову — поляни, волиняни, древліани і т.п. Ці останні згодом називаються Русью. Цю назву пізніше заступають: Київське князівство, Чернігівське князівство, Володимиро-Волинське князівство, Галицько-Волинська держава, Запоріжжя (Запорізька Січ), Держава Війська Запорізького і всієї Русі (напіве офіційно гетьманщина і вкінці Україна і український народ).

Назва «Україна» вперше згадується в київській літописі під 1187 р. і відноситься до Переяславської землі. Пізніше, як географічне поняття для позначення прикордонних територій Київської Держави, ця назва поширюється на Пониззя (т. є територія між Півд. Бугом і Дністром), а під кінець XVI ст. і з початком XVII ст. — і на означення цілої нашої національної території. Про це свідчать не тільки наші літописи, але теж й іноземні документи. Так ипр. назви «Україна» вживають у своїх універсалах і зверненнях польські королі Степан Баторій (1580р.) і Сімунт III Ваза (1618р.).

Назва «Лівобережна і Правобережна Україна» з'являється в історичних джерелах після Андрусівського перемир'я між Росією і Польщею (1667р.).

Хоч пізніше з утратою державности царський уряд, надавши в 30-их роках XVIII ст. нашій країні офіційну назву «Малоросія» забороняє вживання назви «Україна», то вона не тільки що втримується, але й поширюється. Остаточне її закріплення наступає в Проголошенні Самостійности Української Держави і Карпатської України.

Як антам, варягам, полянам, древліанам, так і українцям належить ця сама земля і ця сама батьківщина. Анти, це предки українців, а ці ж потомки антив.

Отже за історичними джерелами державність у наших предків наявна ще за п'ять століть до тзв. закликання варягів, і, так як у інших народів, була вона результатом їх закономірного суспільного розвитку, а не ділом норманів, як цього силкуються довести прихильники теорії норманізму

В ИХОВ НИКИ

найбільшому ВИХОВНИКОВІ

Де гордо зносяться дніпрові кручі,
Незгасним променем крізь ночі й дні
Над містом Каневом зоря сліпуча
Сія в небесній глибині.

А степ доколишній бандурить думи,
Пісень Тарасових здійма порив,
І струни давнього з новітнім шумом
Несуть акорд пророчих слів.

І видно в далечі, як грає море,
Як грізно піняться Дніпро і Прут.
І чути — бурею летить в простори
Відлуння Києва і Крут.

І знову світяться вогні в Карпатах.
У кожному закутку поліських пуц.
І кожна дихає завзяттям хата,
Готує пімсту кожний куц...

Ні, не в могилі Ти, не вмер, Кобзарю,
Герольдом величі і слави днів
Ідеш невидимо із нами в парі
Шляхом одвічної борні.

Шляхом осяяним, шляхом великим,
Шляхом, що лезами накреслив Ти,
Текли Україною криваві ріки,
Течуть та й будуть ще текти.

А ми не спинимось. Ії синами
Нас учать бути все: пісні Співця.
Ні, Він не в Каневі, Він йде із нами.
Він каже битись до кінця.

СТВЕРДЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ

Юнацько-виховної Комісії ІХ-ого Конгресу Спілки Української молоді.

Юнацько-виховна Комісія, вибрана ІХ-тим Конгресом Спілки Української Молоді розглянувши цілість виховних проблем, що є основою виховної праці в клітинах сумівського юнацтва – стверджує :

1. Батьківський дім є найосновнішою виховною клітиною, є підвалиною, на якій щойно може розгортатися успішна виховна сумівська дія, а тому треба повсякчасно дбати про найтісніший зв'язок виховників юнацтва Спілки Української Молоді з батьківським домом. Конференції з батьками, виміна поглядів, безпосередньо живі контакти з ними, доводитимуть до покращання виховної дії.

2. Українські церкви, мають бути зберігачами і захисниками українства, а тому співпраця з ними як з одним з важливих чинників є самоозрозумілою.

3. Школи Українознавства є дальшим важливим чинником у формуванні українського світогляду юнацтва, а тому все сумівське Юнацтво повинно їх обов'язково відвідувати, а управи відділів Юнацтва та осередків повинні тісно співпрацювати з тими школами й сприяти в їхній розбудові. Де немає шкіл Українознавства там повинен СУМ робити заходи для їх зорганізування. Повноцінними для українського виховання являються цілоденні школи, колеїї та інтернати. Їх треба підтримувати і популяризувати, вимагаючи узгодження здорового національного виховання.

4. Сумівська освітньо-виховна дія є гармонійним поєднанням двох аспектів: інтелектуального й емоційного. Ми прагнемо не тільки дати юнакові знання, але й приготувати його, щоб він був здатний застосувати в житті вивчене і пізнане. У зв'язку з цим підкреслюємо не тільки такі форми праці, як виклад-гуртірка, голосне читання, дискусії, самоосвіта, але й розгорнена праця самодіяльних гуртків та плекання різних ділянок мистецького виховання.

5. Підвалиною освітньо-виховних сумівських дій, на якій хочемо виховати національне почуття юнака є книжка й юнацькі журнали. Вітрини з книжками в сумівській домівці, поручаючі плякати й каталоги, пробні читання, бібліотека і бібліотечна праця, кольпортажа книжки, свята книжки, конкурси доброго розуміння книжки можуть допомогти в наближенні юнака до книжки. Основна вимога: обов'язкове змагання до заснування особистих сумівських бібліотек.

6. Довкілля, це зовнішній виховний фактор у психіці підростаючого юнацтва. Тому треба нам створювати для нашої молоді українське довкілля. Плекання української культури лишається необхідним

складником національного виховання. Дружинники й сеньори СУМ все і всюди зобов'язані творити й ширити здорову українську атмосферу, будуючий дух, що мав би вирішальний вплив на виховання юнацтва.

7. СУМ є також одним з чинників релігійного й національного виховання на чужині. Виховний процес в СУМ здійснюється головню в юнацтві та частинно в Дружинах. Виховну функцію виконують виховники, які виростають з членства СУМ. Вимоги які СУМ ставить до сумівських виховників є визначені правильником Юнацтва СУМ-у та доповнені й зінтерпретовані постановами програмової комісії діяльності Дружинників.

8. В інтересі піднесення ефективності й престижу нашої освітньо-виховної праці, належить підвищити вимоги, які ставимо до майбутніх виховників. Здорова селекція і ґрунтовний вишкіл скріпить висліди нашої виховної дії.

9. Важливу роль у вихованні відіграє спорт і плекання фізичної справності, що має вплив на формування характеру: у виховній програмі юнацтва усе є конечним виключити спорт і плекання культури тіла.

10. Вживання наркотиків є шкідливим для здоров'я та фізичного і інтелектуального розвитку людини, тому СУМ борює всякі прояви їх вживання та поширення. Це відноситься також до надмірного вживання алкоголю і нікотину.

11. Стверджуємо що численний стан сумівського юнацтва і доросту замість зростати дещо зменшується, що є поважною загрозою для нашої організації. З уваги на це вважаємо конечним широко розгорнути акцію приєднування дітвори і юнацтво в ряди Спілки Української Молоді. Такі форми праці, як доповіді, панелі, конференції з батьками, особливо з молодими, мали б спричинитись поважно до покращення. Рівночасно треба вести пряму акцію по відношенні до кандидатів в члени юнацтва СУМ, використовуючи фільми, діяпроглядки і сумівські видання з заохочуючим змістом.

ВИХОВНО-ЮНАЦЬКА КОМІСІЯ

I-а ЧАСТИНА:

ГОЛОВА: Реєв ДАНИЛО ЧАЙКОВСЬКИЙ

ЧЛЕНИ: Ст. ОЛЕЩУК

Мґр. КОБАСА

ЯРОСЛАВ ПЕТРИК

АНТІН ДОМАНЧУК

ЛЮБОМИР БАНЯС

ОРИСЯ ПЕРУН

ІГОР ЦІШКЕВИЧ

КОРНЕЛЬ ВАСИЛИК

МИХАЙЛО БАРТНІВ

КАТРУСЯ КОПАЧ

II-га ЧАСТИНА:

ГОЛОВА: Мґр. ВОЛОДИМИР ПЕНИК

ЧЛЕНИ: ОЛЯ КОЗИЦЬКА

АННА ЛАСТОВЕЦЬКА

ВІНТОРІЯ ДЯНІВСЬКА

ВІРА ЛАВРИНЕНКО

ДМИТРО ЗЛЕПКО

ІВАН ПАСТЕРНАК

Актуальне для дружинників - суспільників.

БУДУЙМО НАЦІОНАЛЬНУ БУДУЧНІСТЬ

Творення дружин СУМ — це природний розвиток нашої молодечої організації зі стану «бути виховуваним» до самостійної суспільної діяльності. Кожний сумівець має нагоду діяти по лінії свого зацікавлення — в одному з п'ятьох родів дружини: як виховник, як суспільник, культурник, міжнародник або фізкультурник.

Одною з найцікавіших діяльностей можуть займатися дружинники-суспільники: актуальними суспільними проблемами. Жиючи в суспільстві, людина і так стає конфронтована свідомо чи підсвідомо всіми справами навколо себе — одна більше, друга менше. То ж чому дружинник не повинен бути тим, хто свідомо сприймає своє суспільство, і впливає на його зміст і вигляд?

Найбільшою і ускладненою проблемою в українців є так звана незаступимість. Є Українці, які в українських установах чи партіях «виросли», ще не мають віку пенсіонату, в чужих установах не здатні працювати, або не відважуються, хоч їх місце можна було б заступити десятками молодих з новою енергією і новими способами праці. Є знову ж випадки, де потрібно обов'язково молодій людині на якийсь вільний пост, але її немає. В чому причина? В нас бракує загальна і кожному доступна транспарентність, тобто перегляд над вільними і зайнятими суспільними місцями.

Є також другі випадки, що конечно потрібно людину на якийсь пост. Тоді без глибокої задуми приймається людина, яка тільки згідна працювати, не дивлячись на те, чи вона до тої роботи підготовлена знаанням, досвідом і психічно.

В тому бачу перше і головне завдання дружинників-суспільників. Вони повинні себе підготувати до більше відповідального завдання. Але їхнім завданням також має бути підготовча діяльність інших по своїх здібностях, зацікавленню і готребі.

Є наприклад молода людина з мистецьким талантом – нпр. малярським. Такого юнака чи юначку треба спрямовувати до малярської академії. Тільки тоді він буде вповні задоволений своїм шляхом життя, маючи можливість розвивати свій талант, і напевне більше користи принесе, ніж як його заангажується до якоїсь бюрової роботи, якої він не зносить.

Один старший чоловік в розмові про свою роботу сказав: «ліпше бути добрим ковалем як злим генералом.» В цьому реченню лежить ядро знання для суспільників: пізнати в людей свого оточення їхні здібності, зацікавлення і також негативи, і знайти спосіб заангажувати їх у організованому суспільному життю.

Здорове суспільство, а таким наше повинно бути, має багатих і бідних людей. Є багато українців багачів, що не хочуть активно уділятися в суспільному життю, бо займаються своєю особистою працею. Ці люди повинні в суспільстві допомагати фінансово, а люди, що схочуть в суспільстві працювати, напевне знайдуться. Кожен повинен таким чином дати свій вклад у своєму суспільстві.

І ще одне завдання для дружинників-суспільників: віднаходити українських меценатів і тримати з ними зв'язки. Українцям на еміграції кожна своя людина є цінна, бо тільки зорганізоване життя є за поруною дальшого існування як українців.

На Світовому Конгресі СУМ в Лондоні Підкомісія Дружинників-Суспільників проаналізувала наше еміграційне зорганізоване життя. З того виходить, що маємо багато рідних установ як релігійні, науково-освітні, шкільні, студентські, суто наукові, професійні, молодечо-виховні, громадсько-суспільні, політичні, харитативні, спортові й економічні. Для дружинників-суспільників – це величезні можливості діяльності. Для не одного бварта будувати свою будучність на базі одної з тих установ; все залежить тільки від його хисту, спритности і вироблености. І чому з цього не скористати? Дружинник-суспільник може рівнож будувати власне підприємство, якщо має засоби, і може zatrudнювати у ньому українців, другий, як є добрий спортовець, може скінчити студії фізичного виховання і відкрити власну школу, чи курс певних родів спорту. У нашому оточенню ми бачимо знайомих чужинців, які шукали і знайшли площину самостійної діяльності і створити собі та іншим місце праці.

Тільки тоді, коли наша організація і еміграція загалом буде мати вироблених і свідомих людей, ми зможемо будувати нашу національну будучність.

МИКОЛА ФРАНКЕВИЧ. НІМЕЧЧИНА.

ПРОБЛЕМИ І ЗАВДАННЯ.

1. Характер і завдання Дружинників-Суспільників.

Референтуру Дружинників-Суспільників (ДС) з усіма її завданнями можемо окреслити в такий спосіб: ДС цікавляться суспільно-громадськими справами. В засяг їх зацікавлень входить: людина в суспільстві, суспільні організації, досліди прилюдної думки, засоби комунікації як преса, радіо, телевізія, та політичні питання, — іншими словами: всі проблеми українського і чужинецького суспільства.

ДС цікавляться перш за все українським громадським життям і його проблемами та труднощами. Вони розважають над тим, як підвищити його рівень, як зацікавити громадським життям людей, що стоять осторонь громади, як притягнути незорганізовану молодь до неї, та забезпечити громадський провід молодими кадрами, і т.п.

2. Ствердження.

Комісія стверджує, що з уваги на початкову стадію праці ДС першим кроком у праці референтур ДС буде організувати на добровільній базі дружинників зацікавлених активним суспільним життям.

Наша молодь у віці дружинників має різний інтелектуальний рівень, має різні зацікавлення. Тому існує багато більша диференціація поглядів і зацікавлень, як у Юнацтві СУМ. З цієї причини Правильник Дружинників СУМ повинен бути рамовим правильником для творення окремих внутрішніх правильників, пристосованих до різного інтелектуального рівня дружинників.

В нашому суспільстві молодь є незадовільно заступлена в громадських організаціях. Найчастішими причинами є невідповідне відношення деяких українських громадських діячів до молоді, суб'єктивне сприймання і передавання інформацій, а зокрема нездорові способи конкуренції за впливові пости в організаціях і суспільстві.

3. Аналіза українського суспільного життя на еміграції, висновки і пропозиції.

На еміграції діють за характером своєї праці такі українські організації й установи:

а) Релігійні,	г) Молодечо-виховні,
б) Науково-освітні:	г) Громадсько-суспільні,
— Шкільні установи,	д) Політичні,
— Студентські товариства,	е) Харитативні,
— Наукові інституції,	є) Спортові,
в) Професійні,	ж) Економічні.

- а) Релігійні установи.

Українські Церкви після приходу большевиків на українські землі зазнала від них великих персональних і матеріальних втрат. Остаточною ціллю большевиків було знищити ту велику духовну силу, якою

були і є Українські Церкви. На еміграції Українська Католицька Церква змогла поповнити свої провідні місця новими єпископами, тоді коли Українська Автокефальна Православна Церква має в тому відношенні ще певні труднощі.

Нашим становищем є помагати і унапрямувати сумівську молодь з покликанням до священства, щоб у висліді мати більше священників українських патріотів, яну своїй духовній праці будуть пов'язувати релігійне з національним.

Завданням СУМ надалі буде співпрацювати з духовниками й ангажувати їх до праці з нашою молоддю.

До праці з сумівською молоддю СУМ повинен більш zatrudнювати своїх капелянів, щоби та молодь у віці юнацтва і дружинників мала можливість відповідно зацікавитися з своєю релігією, історією Української Церкви, нашим обрядом і актуальними теологічними питаннями.

Нашим бажанням є, щоби обидві традиційні українські Церкви між собою розумілися і співпрацювали, бо їх єднає одна національність і один обряд.

Нашим бажанням і ціллю є завершення Українського Православного і Католицького Патріархатів.

б) Науково-освітні установи.

- Шкільні установи.

В країнах українського поселення існують зорганізовані суботні школи, і різні шкільні інституції, як український інтернат в Мюнхені, духовні семінарії в Римі, і т.п.

Завданням дружинників, зацікавлених суспільно-виховним життям, буде підсилювати існуючі громадські установи, що займаються шкільним навчанням. В осередках, де таких установ немає, дружинники беруть ініціативу організувати і провадити навчання українознавства.

- Студентські товариства.

Українські студенти майже у всіх країнах мають свої товариства. В нашій історії студенти були авангардом національного освідомлення і праці в українському суспільстві. Це завдання лишається й надалі напрямним для українського студентства.

Кожний дружинник-студент повинен належати до українського студентського товариства і активно включитися до його діяльності. Де є ТУСМ, там цю діяльність треба вести через ТУСМ, а де нема – там безпосередньо в студентських товариствах.

- Наукові інституції.

На еміграції існують такі наукові інституції як Український Вільний Університет (УВУ), Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ), Наукове Товариство ім. Шевченка (НТШ) і Українська Вільна Академія Наук (УВАН). Дружинники, які мають наукові зацікавлення, повинні користуватися послугами згаданих установ. СУМ буде рекомендувати дружинників-науковців до цих установ.

в) Професійні організації.

ДС можуть організуватися в дружинах професійного характеру. Тут вони мають можливість професійно поглиблювати своє знання і досвід, і так приносити нашій організації й українській спільноті багато користи. Приналежність до чужих професійних організацій належить використати для ширення інформації про Україну і для оборони інтересів українського членства.

г) Молодечо-виховні організації.

Серед молодечих організацій української еміграції чисельно найбільший СУМ, завдяки його наставленню приймати в свої ряди кожну українську дитину. Однак відчувається брак виховників, часто бракує також індивідуального підходу до юнацтва.

Інші молодечо-виховні організації працюють по своїй змозі та за устійненою програмою.

Завданням дружинників з виховним і суспільним зацікавленням буде працювати перш за все у власній організації: вони повинні дбати про добру внутрішню структуру, тобто про добру обсаду осередків, булав, відділів і крайових Управ підготовленим привідним персоналом, та дбати про тяглість праці виховання.

ДС з виховним зацікавленням повинні притягувати в ряди СУМ цю молодь, що не є ще охоплена в жодній українській молодечій організації.

Дружинники повинні плекати добрі взаємини з іншими молодечими організаціями і співпрацювати з ними, якщо їхнє світоглядове заложення не суперечить нашому.

г) Громадсько-суспільні організації.

У складі Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) є охоплені громадські організації як Центральне Представництво Української Еміграція в Німеччині (ЦПУЕН), Український Допомоговий Комітет (УДК), Союз Українців Британії СУБ, КУК, УККА й інші. Ці установи до цього часу мають як головну ціль боронити національні, професійні, й соціальні інтереси українців в країнах їхнього поселення, а також репрезентувати українське суспільство загалом.

Завданням референтур дружинників буде унапрямувати дружинників з відповідним зацікавленням і знанням до громадських установ і розвивати працю з найбільшою користю для української спільноти на чужині. Одночасно дружинники будуть помагати удосконалювати структуру суспільно-громадських установ.

д) Політичні організації і партії.

На чужині є українські політичні організації й партії різних напрямків і з різними цілями.

ДС повинні включатися у працю таких політичних організацій, які

а) мають той самий ідеологічний світогляд як СУМ,

б) яких світоглядове заложення не протиставиться принципам нашої Спільноти.

Ті організації є охоплені головню в Організаціях Українського Визвольного Фронту.

е) Харитативні установи.

Українські харитативні (допомогові) установи як УМХС, КоДУС, Суспільна Служба, Фонд Допомоги Українцям Канади, Воєнні Інваліди, ЗУДАК і ін. доклали багато праці для покращання матеріяльного стану українських емігрантів. Під нинішню пору в тих установах працюють переважно старші люди. Дружинники, що мають зацікавлення допомогою діяльністю, повинні знайти підхід до них і включитися в їхню працю, щоби підготовляти роботу майбутнього українського державного Червоного Хреста.

є) Спортові організації.

В місцевостях більшого українського скупчення подекуди існують спортові дружини. Однак назагал ця ділянка не є добре розвинута.

Тому дружинники повинні організувати по змозі власні спортові клуби.

Де це не є можливим до здійснення, повинні входити в місцеві чужинецькі спортові дружини і удосконалювати свої спортові здібності.

ж) Економічно-господарські установи.

На еміграції є дуже мало приватних і суспільних економічних інституцій в порівнянні з числом українців поза межами України. Господарство в існуванні і діянні організацій та в будіванні держави грає одну з найбільших ролей.

Щоби наша Спілка надаліше могла успішно виконувати своє виховне і усвідомлююче завдання, дружинники з господарським нахилом і знанням повинні сповняти такі функції:

1. Вишукувати і використовувати чужі фінансові засоби.
2. Підтримувати і працювати в таких підприємствах, які сприяють українцям.
3. Творити суспільні й приватні економічні підприємства,
4. У співпраці з виховниками прищеплювати українській молоді переконання, що українські організації повинні бути фінансово незалежні.
5. Старатися досягнути в СУМ-і такий стан, щоби КУправи в кожній країні могли втримувати принайменше одного платного працівника.
6. Впливати на українську публичну думку з метою перемінити українську еміграцію з «чорноробів» на провідних людей в народному господарстві даних країн та створити своє власне суспільне господарство.

4. Заключення.

Праця нашої Комісії має як ціль подати дружинникам загальний образ про стан української еміграції. Цей образ не є повний і в кожній країні, чи місцевості має інший вигляд. На підставі цього звідомлення ДС можуть зорієнтуватися в можливостях для ведення діяльності і які загальні завдання їх очікують.

Всі пропозиції, дані Комісією Дружинників-Суспільників, є зумовлені потребою, щоби українська еміграція якнайдовше зберегла себе як цілість у своїх організаціях і таким чином затримала духовий і фізичний контакт з нашим народом в поневоленій Україні, даючи йому належну допомогу.

Крім завдань, зв'язаних з родами українських організацій, ДС мають загальні завдання:

- а) Переводити крайові й міжкрайові зустрічі та обмінюватися думками, спостереженнями і досвідом;
- б) Скористати з цього, що в «Авангарді» відступлене місце для дописів ДС, дописувати до нього і розповсюджувати цей журнал в українській спільноті.
- в) Дописувати до української преси то поширювати сумівські думки і спостереження дружинників між українською еміграцією.
- г) Головним завданням всіх ДС буде цікавитися суспільними питаннями в поневоленій Україні та аргументами і документальними матеріалами поборювати сфабриковану большевицьку пропаганду.

Лондон, дня 25 січня 1970 р.

Микола Франкевич - голова

Оля Федечко - писар

Славко Добаш і Борис Юрків - члени.

ПЕРШІ ВИЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

м-р В. ЛЕНИК

(ПРОДОВЖЕННЯ)

Чим ближче до війни, тим більше захоплювалися члени гуртків військовою справою. Вони читали військовою літературу і готовилися до вступлення у Січові Стрільці. 1914 року відбувалися часто окремі сходи в гуртках, на яких виступали представники організаторів УСС. На таких зборах в травні 1914 р. у Золочеві було присутніх 30 гімназистів. Молодь почала вишколюватися у військовому ділі, складати гроші на зброю тощо. Осип Квас і Василь Клим згадують, що в січні 1914 р. вони одержали від гуртків у Стрию, Самборі, Яворові та Кіцманю вимогу вислати їм підручники про кріс та військові предмети. (1)

У Львові створився окремих тайний Стрільцький Гурток, що видавав часопис «Відгуки», яким пропаговано konieczність військового вишколу. Членами Гуртка були переважно члени секції ім. Михайла Драгоманова. Гурток вишколював вояків для збройної боротьби за визволення України. Ця його політична ціль та діяльність зустрілася з гострою критикою деяких студентських груп. Вони називали членів Стрільцького Гуртка «люшняками», мовляв «з люшнями підуть на ворога».

Стрільцький Гурток був створений у 1912 р. ним керував студент Іван Чмола. Членами-організаторами були між ін. : Петро Франко, Василь Кучабський, Осип Квас, Роман Сушко, Василь Клим, Омелян Кучеріпка, Мирон Любінецький, Роман Дашкевич, Гриць Нічка, Іван Калиняк. Гурток організував у 1913 р. під керівництвом Івана Чмоли перший мандрівний двохтижневий стрілецький табір у районі Чорногори. (2)

Інший таємний гурток, що його зорганізували у 1913 р. у Львові Осип Квас, Василь Клим та Василь Кучабський діяв під назвою «Мазепинський Курс Мілітарний». Він поставив собі за ціль посилити військовий вишкіл гімназійної молоді. Ініціатива зродилася в організаторів під впливом критичної думки щодо діяльності УСС. Курси провадилися ночами. Гурток не обмежувався до дії лише між своїми членами, він охопив своїм впливом «Пласт» в Академічній Гімназії, а також поширив свою діяльність на інші міста Галичини. Від членів гуртка приймали керівники присягу, яку вони складали при запалених смолоскипах під охороною варті десь у лісі. Присягаючі зобов'язувалися боротися зі зброєю в руках за здобуття незалежності. Після складення присяги члени подавали собі руки на знак повної дружби. Між членами, що склали присягу панувала товариськість. Всі звертали до себе на «ти».

Перші іспити підстаршинського курсу, що його провів Гурток, відбулися в травні 1914 р. До іспиту стануло 20 членів. Іспитова комісія складалася з вище згаданих 3-ох керівників Гуртка та делегатів організації УСС. Всі іспитанти одержали свідоцтва.

У лютому того ж року Мазепинський Курс створив «Воєнний Фонд» для закуплення крісів. Гроші складали загал гімназійної молоді, а не тільки члени. До червня 1914 року зібрано на ту ціль 30 корон. (1)

Звичайно, вся діяльність гуртків їхні осяги й історична роля були пов'язані від самих початків з поодинокими ідейними одиницями, що й самі виростили в таємних гуртках і провадили до чину своїх гімназійних і студентських друзів.

Одним з таких був у Галичині Дмитро Вітовський.

Імпульсивний, з буйною фантазією, товариський відважний, підприємливий, давав спонуку до різних культурних починів. Діяч «Самоосвітнього

ружка» в Станиславові. Народився Дмитро Вітовський 1887 р. у селі Ієдуга, в родині незаможного селянина. Батько віддав його до мос-офільської бурси, але у 5 класі його викинули з неї за українську сві-омість.

Вже в гімназії виявляв він свою особовість і сильний характер. Професори шанували його бо не раз говорив їм відкрито те що думав. був середнім учнем; любив історію й літературу, читав багато белет-истики. Не мав таланту до математики й фізики. Був добрим ентляментом і виступав на шкільних імпрезах. Хоч заробляв на життя науку лекціями, працював активно в таємному гуртку. Брав живу часть у доповідях і дискусіях; давав доповіді на літературні теми. Тримав участь у праці «Просвіти» у близьких селах. Дописував до алицьких та наддніпрянських газет.

Редактор шоденника «Діло» і згодом член уряду ЗУНР, Михайло Ло-инський подав в часописі «Воля» за 20.9.1919 р. (Відень) цікавий факт тро Вітовського і таємний Кружок: «При кінці 1906 р. прийшов до мене у Львові учень Вітовський, як висланник Станіславівського Кружка, та тросив революційної літератури і поради. В їхній організації, мовляв., виринув плян рілничого страйку проти польських політиків-ділчів, щоб змусити їх уступити перед домаганнями наших народніх мас.»

По матурі 1907 р. записався Д.Вітовський на правничі студії. Від-бав військову службу зі ступенем хорунжого і став працювати в кан-целярії станіславівського адвоката Партицького. Рівночасно він став діяльним у повіті, як видатний член радикальної партії, головню орга-нізував нові відділи пожарного т-ва «Січ».

У липні 1910 р. брав Вітовський участь у вічу наших студентів Львів-ського Університету в справі заснування українського університету. На студентських зборах, напередодні віча, сказав Д.Вітовський палку про-мову, в якій обстоював конечність відбути нелегальне віче в будинку університету. На судовій розправі проти 101 наших студентів., Д.Ві-товський був також засуджений на кару ув'язнення. З Львівського уні-верситету його виключили і він продовжував студії на Краківському. Військова влада відібрала йому за політичну діяльність ступінь хорун-жого і повернула його аж в грудні 1914 р., коли став славним і заслу-женим легионовим сотником.

У 1911 р. виявив Вітовський сврю здібність конспіратора. Як відомо 1908 р. Січинський вбив Потоцького. Цей акт знайшов повне схвалення українського народу і в частих судових розправах за похвалювання чиннику Січинського сиділи на лаві обвинувачених селяни і міщани навіть у далеких карпатських і засянських містечках. У 1911 р. створився у Львові таємний комітет зі студентів для освободження Січинського з тюрми. Вітовський був в цьому комітеті. Два-три члени Комітету працю-вали тайном в Станиславові. Миколі Цеглинському вдалося познайоми-тися і заприязнитися з тюремними дозорцями і сконтактуватися за їх-ньою поміччю з Січинським шифрованими листами. Коли однак дирек-тор поліції побачив Цеглинського два рази на розмові з дозорцями, він покинув Станиславів і справу перейняв Вітовський. Між дозорцями знайшовся один свідомий українець, який радо і з переконанням пого-дився допомогти і уможливити втечу Січинському. Це було в осені 1911 р. Кожного вечора в парку перед тюрмою чекав хтось з Комітету, бо дозорець не міг знати, коли трапляться умовини догідні для здійснен-ня втечі. Одного вечора, коли в парку був Вітовський, дозорець привів до нього Січинського і скоро відійшов. Січинський був в однострою дозорця. Вітовський запровадив його на квартиру, що була приготована

ПЕРЕД ЗАВДАННЯМИ СУМ НА ЗОВНІ

З праці підкомісії Дружинників-Міжнародників

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.

ЗАГАЛЬНІ СТВЕРДЖЕННЯ. Спілка Української Молоді, як молодий авангард українського суспільства почувається до обов'язку брати на себе велику частину тягару зовнішньої роботи, яку досі здійснювали наші інституції, що складаються зі старшого покоління.

У зверненні Воюючої України за підписом ген.хор. Т.Чупринки з 1949 р. є виразне доручення для молоді на еміграції діяти серед чужого світу по лінії боротьби українського народу в тому й української молоді на рідних Землях, інформуючи світ про наші державницькі стремління і розкривати фальш і облуду поневолювача України.

Цю працю на зовнішньому відтинку СУМ має вести в інтенсивний спосіб при помочі Дружинників-Міжнародників. Для того необхідно при кожній КУ СУМ створити референтуру Д-М, яка займеться організацією Дружини, чи Дружин Міжнародників.

Головною ціллю Д-М є формування публічної опінії в країні поселення. Впродовж останніх 25 літ наша еміграція багато в тому напрямі зробила, але на сучасну пору та праця в порівнанні до потреб є за-мало ефективна. Для збільшення ефективності зовнішньої праці Підкомісія Д-М пропонує теорення перманентних крайових комісій для аналізу інформації і для вироблення успішного способу подання інформації.

Вирішальним чинником в формуванні публічної опінії буде кількість і якість нашої високоосвіченої інтелігенції. Референтури Суспільників і Виховників повинні б подбати про способи для збільшення скількості молоді, що йде на вищі студії, їхнього охоплення в організовані форми до праці по лінії зовнішньої діяльності. Працю в ділянці формування публічної опінії треба починати від основ, а саме від ревізії шкільних підручників, що в галузі історії, географії і тп. базовані на перестарілих, або підсунених ворогами України фальшивих джерелах.

на другому кінці міста. Звідтіля викраденого в'язня перевезли сільським возом до села Викторова, а від так таємними шляхами за кордон і вінці до Америки, де й він помер кілька років тому. (3)

(1) Осип Квас і Василь Клим: З Початків Українського-Стрільцького Руху в Галичині, Відень 1924.

(2) Петро Трильовський: «Гай там на горі Січ іде...», Едмонтон 1965.

(3) Мирон Заклинський: Дмитро Вітовський, В-во «Червона Калина» Нью-Йорк 1967.

Тому нам потрібно конче мати своїх науковців, людей, які могли б мати вплив при складанні шкільних програм в країнах нашого поселення. Нам потрібно відкрити круг нашого еміграційного життя, що ділить нас від внутрішніх проблем народів, серед яких ми живемо, не затрачуючи при тому власної ідентичності. Здійснення цієї передумови відкриє нам шлях до ефективного впливу на формування публічної opinio.

ЧЛЕНСТВО ДРУЖИН МІЖНАРОДНИКІВ. Комісія висловлюється проти ділення Дружин на студентські і нестудентські, бо вважає, що добрий розподіл функцій внутрі самої Дружини може вимагати людей різних кваліфікацій і різного рівня та роду знання. Комісія бачить можливість на цьому відтинку притягнути до праці українську молодь, яка ще досі не знайшла свого суспільного і організаційного опрелення.

ФОРМИ ЗОВНІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Побіч прийнятих в нас форм маніфестацій, участі в Конференціях, чужомовної інформації і дії по лінії міжнародних організацій, Комісія звертає увагу на важливість особистих контактів, через які можна було б мати доступ до радіо, преси, телевізії, шкіль, молодечих організацій і ін. Такі контакти вимагали б постійно діючих перекладачів, яких поміж дружинниками-студентами можна мати поважне число. Для дружинників-студентів є також широке поле вияву в школах, університетах і міжнародних молодечих організаціях та студентських товариствах при допомозі культурно-розважових вечорів, панелів, семінарів, тощо. Зокрема дуже важлива роля припадає студентам в підборі тем до магістерських праць і дисертацій та участь в наукових конференціях слбвістів, істриків, літераторів, мистців.

САМОВИШКІЛЬНА ПРАЦЯ. Для ведення зовнішньої роботи потрібно бути належно підготованим, бо треба відповісти на всі нюанси історичної і політичної натури. Тому буде доцільно організувати постійні сходи членства Дружини і розробляти потрібну тематику. Крім того належить користати з досвіду АБН і Організації Визвольного Фронту, шукаючи постійно за новими методами і шляхами. Треба також звернути увагу на Дослідні Центри, які займаються проблематикою Східної Європи.

ЗАСОБИ ДІЇ. Засобами дії Д-М повинні бути добре зорганізовані власні бібліотеки з зовнішно-політичною тематикою і документацією про сучасне положення в Україні та дію цілої нашої еміграції. Далі належить подбати про розбудову власної інформативної бази з обміном інформацій поміж Дружинами різних країн. Використання «Авангарду» для загальної інформації з праці і осягів Д-М. Ці конечні засоби дії, як також часті зустрічі Д-М, вишколи і поїздки вимагатимуть фінансових коштів. Тому КУ СУМ і більші Осередки СУМ мають передбачити у своїх бюджетах відповідні суми на цю ціль.

За Підкомісією Дружинників-Міжнародників:

О.Братковський – Голова

НЕ ЗАБУДЬМО ПРО БІЯФРУ

Наш ХХ вік, вік могутнього націоналістичного руху, особливо позитивно позначився на Африканському материні, який ще так недавно був місцем економічної наживи та непроханого опікунства для колоніальних потуг. Нині в Африці є 41 вільна й незалежна держава. Африканці збагнули, що їм не по дорозі з так зв. комунізмом, який на папері обіцяє рай, а насправді дає працюючим людям пекло та в'язниці. Лише до двох-трьох країн Москва зуміла позасилати своїх червоних агентів. Слала їх і до інших африканських держав, але народи Африки вигнали комуністичних доктринерів геть. Не так сталось у великій розмірами державі Нігерії. Це держава колоніального типу: у ній центральний уряд виступив у ролі іолоніяліста-імперіяліста, бо почав сам поневолювати своїх чорних братів з інших племен та народів.

Нігерія – найбільша країна в Африці. Вона нараховує понад 55 мільйонів населення. Але та країна складається з різних народів і племен, які з нігерійцями не мають нічого спільного і не хочуть мати ніякого діла з центрально-імперським урядом у Лагосі, що його тепер очолює генерал Гавон. Найбільшим кількісно та найбільше розвиненим і талановитим поневоленим народом у сучасній Нігерії є народ ібо, що начислює до 9 мільйонів людей. Цей народ під проводом національного провідника полк. Оджукву понад два з половиною роки тому проголосив свою незалежність у власній державі Біяфрі, що на сході імперської країни Нігерії. Але центральний уряд Нігерії пішов війною проти «сепаратистів» – проти іншого народу, аби тільки зберегти в Африці нову імперію!

Кожному з нас це може нагадати становище нашої України, коли в 1917 р. Україна відділилась від Російської імперії та скоро по тому проголосила державну соборність і незалежність. Тоді комуністи з Росії на чолі з Леніном кинули зброю й московські армії проти України і в 1920 р., після важких боїв, Армія Симона Петлюри була змушена остаточно відступити з української території. Так Україна знову потрапила до Російської новочасної імперії ССРСР.

Понад два з половиною роки народ Біяфрі героїчно боровся за власну державність. Трохи допомагала Біяфрі Франція, допомагали добровільці із Швеції та ще кількох країн. Але західній світ не втручався в ту війну, зате ССРСР, сам як імперія, посилав гроші й зброю Нігерії, щоб вона таки знищила незалежну Біяфру. Народ ібо втратив у тій війні кілька мільйонів своїх воєнків, умерли з голоду майже мільйон дітей! Тепер цей народ знову в нігерській неволі, але чи на довго? Поневолена Україна та інші нації є й будуть друзями поневоленої Біяфрі – відважного африканського народу ібо. Українці в Америці збрали трохи грошей і переслали до ЗУАДН-у, щоб він передав ті фонди на допомогу дітям у голодній Біяфрі, а коли б це було вже не можливе (бо на території Біяфрі тепер стоять окупаційні нігерські війська), то щоб ті скромні фонди були передані політичним втіачам з Біяфрі, яких прийняли до себе сусідні африканські вільні держави. На допомогу Біяфрі жертвували науковці, письменники, журналісти, звичайні українські робітники. Той фонд, разом із додатком від американської добродійної установи для рятування голодних біяфранських дітей, становив на початку 1970 р. лише 500 дол., але й то

А що пише совєтська невільницька преса — під контролею Москви — про Біяфру та змагання народу ібо? Подаємо уривок з газети «Молодь України», яку контролюють московські компартійці. Там у вістці «Крах «Біяфри» (навіть назву країни взято в лапки й написано з московського: «БіАфра») сказано, що біяфранці - ібо — це «сепаратисти», що вони хотіли «розколоти країну на частини»... Так Москва, боячись за цілість своєї імперії ССРСР, пропагує «цілість» імперії в Африці! Це лише в комуністичному базіканні можна прочитати, що комуністи підтримують нібито національно-визвольні рухи: насправді вони є слугами імперської Росії й ворогами всіх народів. Тож у згаданій газеті читаємо:

 **МОЛОДЬ
УКРАЇНИ**

17 січня 1970 р. 3 стор.

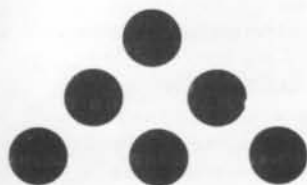
Імперіалісти не мають наміру залишити Нігерію у спокої. У своєму зверненні по радіо до населення глава нігерійського уряду генерал Говон говорив про тривалі підступи імперіалістів, які діють під виглядом деяких «добродійних організацій». Він закликав до згуртування в рамках єдиної держави всіх народів і племен країни, в тому числі і племені ібо.

Кого московські імперіялісти називають «імперіялістами»? Звичайно, в першу чергу могутню і вільну Америку... Але, на жаль, уряд Вашингтону не давав жодної допомоги незалежній Біяфрі! Найбільше народові ібо допомагали звичайні люди з різних країн, силадаючи чесно зароблені гроші й жертвуючи їх урядові Біяфри, зокрема для рятування голонних.

Справа незалежної африканської держави Біяфри ввійде в історію, як обвинувачення вільним країнам світу, що вони не забажали допомогти народові ібо стати вільним народом у 1960-х роках так, як у 1920-х роках не забажали допомогти вільній Українській Державі УНР, Білорусі, Грузії та ін. молодим державам, яких збройно підкорила совєтська Росія.

На знак протесту проти нігерійської окупації вільної Біяфри у Франції було багато самогубств молоді. Але це крайня форма протесту. Можна і треба протестувати інакше: не забувати про народ ібо — Біяфру який потрапив знову в неволю — у наших резолюціях і постановках, писати до Об'єднаних Націй, присвячувати вільнолюбному народові ібо поетичні й ін. твори, нагадувати в розмовах про імперську Нігерію, яка поневолює інші народи і яка повинна бути знищена, як кожна імперія на земній кулі!

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

МОЛОДІ ЄВРОПЕЙЦІ В ОБОРОНІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Віктор ван Брантегем

/О.К./ Радіо і преса в Західній Європі подали були інформацію в січні ц.р., що в Москві й Ленінграді арештовано четверо молодих людей з Бельгії, Італії й Норвегії за спроби поширення летючок в обороні переслідуваної советської інтелігенції. Ці інформації були часом неясні і залишали враження нерозважного авантюриництва.

Тимчасом в світлі нових документів, а зокрема після звільнення їх до своїх країв, справа виглядає доволі цікавою, щоб з нею познайомити ширші круги наших читачів.

Бельгієць Віктор ван Брантегем, студент, прив'язав себе кайданами до стовпа на баліоні театру в Москві під час вистави «Май феєр

лейді» і розкинув між публіку летючки в російській мові. Це викликало замішання і заалармована державна безпека його арештувала.

Італійці Тереса Марінуцці і Валентіно Таччі студенти, члени «Чівіта Європа» зробили це саме і в тому самому часі в товаровому домі ГУМ в Москві, прив'язавши себе кайданами до поруччя, так, що поліція стратила пів години часу зани їх відв'язала.

Норвежець Гунар Генгсет, також студент, член організації «СМОГ» подібну демонстрацію перевів у приблизно тому ж часі в Ленінграді перед товарним домом ГУМ, роздавши понад 300 летючок зани прибула поліція і його арештувала.

Як виходить з комунікату Фляманської Католицької акції для Східної Європи, якої членом є В.ван Брантегем, всі названі особи діяли окремо, але правдоподібно було зговорення поміж організаціями названих трьох країн, які вислали своїх членів на цю акцію.

ПРЕТЕКСТ ДО АКЦІЇ.

Претекст для акції дав заклик советського композитора Д.Шостаковіча, яким він звертався до світової публічної opinio, щоб домогтися звільнення грецького композитора М.Теодоракіса, якого грецька поліція арештувала за підривну комуністичну роботу. Тому теж приблизно в тому самому часі італієць Роберто Рашетті і норвежець Ганс Рамм відбули поїздки до Атен в Греції і там скувавшись разом кайданами, роздавали летючки в обороні Теодоракіса, вимагаючи від грецького уряду, щоб його звільнив. Демонстрантів було арештовано і відставлено до границі.

В Москві ван Брантегем поставив собі за ціль доручити листа до Д.Шостаковіча з аелем, щоб той брав в оборону не тільки Теодоракіса, але також своїх співгромадян арештованих за вислів їхньої opinio – ГРИГОРЕНКО, ГАБАЙ, МОРОЗ, КАДІЄВ, ГОРБАНЕВСЬКА і ін. Цього листа він передав через Спілку Композиторів в Москві, але не знає, чи той лист був йому доручений. Крім того він вислав відкритого листа до 5 головних газет: «Ізвестія»,

Гунар Генгсет

Тереса Марінуцці і Валентіно Таччі

«Правда», «Комсомольская правда», «Труд» і «Літературная газета», які річ ясна його не помістили. Щоб все ж таки советська публіка довідалася про зміст того листа він приготував зі собою тисячу летючок в російській мові, які мав роздати в театрі.

В ТЕАТРІ.

Після першого акту в театрі, коли частина людей рушила з місць на перерву, ван Брантеґем викинув на партер частину летючок, що дещо збентежило глядачів. Тоді він вигукнув по російськи, що йдеться про звільнення Григоренка і інших в'язнів, а по французьки і англійськи додав, що він є бельгійським студентом, який прийшов сюди на заклик Шостаковича боронити Права Людини. Це зробило свій ефект. Цілий ліс рук простягся, щоб дістати летючку. Порядкова служба з театру не змогла в тому перешкодити, аж поки заарештована інша «служба» не поклала край цій живій демонстрації. Між присутніми було помітне зрушення й імена ув'язнених вимовлялися багатьома вголос. Коли поліцейські хотіли скрутити йому руку, якою він далі розкидав летючки, янась жінка з гурту кликнула по англійськи, щоб він не ставив спротиву, бо можуть його покалічити, а він вже і так свою ціль досягнув.

АРЕШТ І СЛІДСТВО. СУД І ПРИСУД.

Після обшуку і першого допиту в одній із залей театру, ван Брантеґема перевезено до тюрми Лефортово, де, як йому сказали, був замордований батько чекіста Якіра. Слідством провадила жінка, 35-40 літ, Людмила С. Акімова, та сама, що вела справи Данієля, Літвінова і інших інтелектуалістів. В'язень в ім'я протесту проголосив 5-тиденну голодівку. Найжорсткішим переслуханням було перше, отримане з погрозами і моральним садизмом. На його вимогу дали йому змогу говорити з представником бельгійської амбасаді, але не погодилися на адвоката від амбасаді, а дали свого. Від адвоката довідався, що він буде суджений за статтею 206 парагр. 2, кримінального кодексу РСФСР — «премедитоване хуліганство», мимо того, що інтенція і сама акція не мали нічого слізного з хуліганством. Тому в'язень з самого початку і до кінця заперечував право його арештування.

Суд відбувся 11.2.70 перед одним московським трибуналом, на який були покликані також свідки: 2 чоловіки і 7 жінок. Всі висловлювали огірчення з маніфестації і заявляли, що бельгієць їм поспів вечір. Так і виглядало, що все було приготоване. Йому було дане право дати своїх свідків, з чого він очевидно не міг скористати, не знаючи людей. Прокурор дав в'яснення, що виховання цього студента є «буржуазне» і тому він прибув сюди «хуліганити», за що йому належиться 2 роки концлагерів. Адвокат боронив по лінії обвинувачення, з углядженням злагіднюючих обставин, що це мовляв виконавець, а відповідальний за акт є президент цієї організації, яка його вислала. Присуд випав — 1 рік табору суворого режиму. 10 днів після того присуду 21.2.70 офіцер КГБ прибув до в'язниці відчитати йому листа президента Верховного Сов'єта М.Подгорного, в якому було сказано, що він «робив зле, але його звільняється з гуманітарних мотивів». Після цього відвезено було його на летовище і він відлетів додів.

ВИСНОВКИ :

В своїх висновках ван Брантегем подає, що слідство і процес його і товаришів італійців та норвежця були ведені з метою відстрашити інших чужинців демонструвати в ССРСР. Всі вони дістали по рокові таборів і всі були звільнені з «гуманітарних мотивів». Советські власті були радше сконстерновані реакцією публіки, яка була прихильна демонстрантам. Під час процесу було так влаштовано, щоб запобігти участі прихильників їхньої акції. Було відомо, що перед судом вичікувала дружина ген. Григоренка і члени родин інших арештованих, але їх не допущено до судової залі через «брак місця». Прикликані свідки, як виявилось, навіть не читали летючки, що свідчить про штучність свідчень «Гуманітарність мотивів» що лягли в основу звільнення демонстрантів, не видержують жодної проби, бо арештування було протизаконне навіть за самими законами ССРСР. Якщо ССРСР керується дійсно гуманітарними мотивами, то найкраще звільнити Григоренка, Мороза, Гальянскова і інших засуджених на каторгу за власну думку.

На кінець згаданого комунікату, В Брантегем з рамени Фляманського Комітету Акції для Східної Європи і Студентського Фляманського Католического Союзу, закликає молодь всього світу, а зокрема фляманську молодь не переставати протестувати проти порушення Прав Людини і разом з борцями за свободу в ССРСР відкрити брами концлагерів і тюрем для звільнення всіх, що були засуджені за їхню думку. «Допоможімо всім, що борються за право самовизначення в цілому світі!»

Слід відмітити, що однодумці Ван Брантегема, з Гентського Університету, в часі його арештування робили демонстрації перед советською амбасадой в Брюсселі, вимагаючи звільнення арештованих студентів і інтелектуалів в ССРСР, а також на своїх транслянтах виписали: «Звільніть Україну!»

Для української молоді зілюстровані тут факти говорять виразно, що ідеї якими вона живе і за які бореться також молодь в Україні, не є чужі нашим ровесникам в вільному світі. Їх треба тільки своєчасно і правильно інформувати, а вони є здібні на акти, на які є здібна можна молода ідеалістично наставлена людина. Не всі на заході молоді люди йдуть на манівці «гіппізму» і наркоманії. Є також велике число ідейних одиниць, які хочуть зробити світ кращим, вільним і справедливим. Це наші союзники в боротьбі за спільні ідеали.

ВІДЙШЛИ ВІД НАС...

В дні 22.1.1970 р. в Ліон, Франція по довшій недузі, відійшов у вічність бл.п. ВАСИЛЬ БОРОДАЙ, відомий диригент і сумівський Виховник. Покійний народився 19.4.1923 р. в с. Гайворонка, пов. Березани, Зах.Україна. Гімназію кінчав у Львові, а відтан учителював в Березанщині. Він визначався своїм позитивним ставленням до суспільно-громадського життя і любив культурно-освітню працю з молоддю. Бр Брав участь на сумівських таборах- в Франції і виховував примірно власних трьох синів Петра, Мирона й Ігора та дві доні Юлію й Іванку. Залишив вдовою дружину Кароліну. Серед громадянства заслужив собі на загальне признання і пошану, чого доназом була незвичайно численна участь громадянства в похоронах, а делегації громадських організацій прибули з прапорами. Похоронні обряди відправили Ген. Вік. Апост. Екзарха на Францію о.др. М.Василик і о.Ярослав Салевич. Нагробну промову сказав п.Орест Білан. В особі сл.п. В.Бородая СУМ втратив доброго Виховника і заслуженого культурно-освітнього діяча. Вічна йому Пам'ять!

НА ВІЧНИЙ СПОМИН

Проф. Іван М. Витязь.

Болісно і жалко прощати друга в далеку дорогу. Безмірно важче на душі, коли цим другом була людина, що ділила спільну долю, «лупаючи скалу» в наменьоломах суспільного скитальчого життя. А вже до глибини душі боляче, коли цей друг відходить від нас у вічність, не діждавшись здійснення мрії свого цілого життя.

До таких Друзів, хоч і зпоміж старшого покоління, належав славної пам'яті професор Іван Михайлович Витязь, що погас на вітварі життя 18 лютого 1970 року, проживши 71 літ. Наше знайомство з Покійним і його Дружиною панєю інж. Зінаїдою, та сином д-ром Борисом починається з моментом організування СУМ в

Бельгії в 1948 р. Професор рішив покинути гостинні табори ДП в Німеччині (Регенсбург, де виладав на високій українській школі – УТГІ) а переїхати до Бельгії, що перша відкрила границі – щоб працювати в копальнях вугілля. Це була важка праця, але можна було почуватися людиною

... а було судде в Професора.

В громадському житті професор Іван Витязь змагав постійно до підвищення знань і національної свідомості української молоді. Вже з самого початку прибуття до Бельгії стає співосновником та довголітнім звичайним і почесним Головою Українського Науково-Освітнього Т-ва (УНОТ) якого діяльністю є ведення рідних шкіл і курсів українознавства. В співпраці з КУ СУМ Професор організує Український Народний Університет, на якому дає українознавчі лекції для суміської молоді в кількох місцевостях Бельгії. Крім того бере активну участь у всій діяльності СУМ. За ці великі заслуги на одному з Крайових З'їздів СУМ наділено Професора званням Почесного Члена СУМ в Бельгії.

Виховний вплив Професора на молодь був незвичайно помітний.

Справа в тому, що він не лише навчав, але своїм життям і поставою та безпосередністю з'єднував молодь і старше громадянство для національної ідеї. Не було неділі, чи свята, щоб Професор не брав участі в Богослуженнях в одній, чи другій місцевості, все одно, в православному, чи католицькому віровизнанні. «Воно-ж і це і те наше» – говорив. А знав церковні співи з напівами й обряд не гірше теологів. Та не тільки знав, але що найважливіше, поступав згідно церковних і Божих законів та українських християнських традицій.

Його найдорожчою мрією було дождатись хвилини повороту у вільну Україну, в що твердо вірив і цю віру передавав своєму оточенню. Навіть, коли доля досвідчила його втратою зору при перевірці газів у копальні (1958 р.) то Професор не попав у меланхолію й песимізм, а з подивугідною рівновагою духа зберігав питомий йому здоровий оптимізм та погідний настрій. Кожна зустріч і розмова з Професором була духовою насолодою, бо з неї било джерело життєвого досвіду і мудрости цементам яких була віра в перемогу правди, а української правди зокрема.

Тому з невимовним болем і нескритим жалем прощали слотливого лютого дня (21.2.70) численні знайомі і друзі великого Покійника в місцевості Рессе в Бельгії в дорогу до кращого світу, «де нема ні горя, ні турбот, а життя вічне».

Спи сном блаженних, дорогий наш Друже й Учителю і сни про Україну; про Поділля, яке дало Тобі благородність душі, про Київ, що надхнув Тебе державницькою мислю і про Харків, де залишив Ти частину свого творчого життя і своїх вихованців-студентів. Вічна Тобі пам'ять!

О НОВАЛЬ

- ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛІСТЬ І ВПЛАТИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА «АВАНґАРД» НА 1970 РІК?
- ЧИ ВИ ПРИЄДНАЛИ ДЛЯ АВАНґАРДУ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА?
- ЧИ ВИ ДАЛИ СВІЙ ВНЕСОК НА ПРЕСФОНД «АВАНґАРДУ»?

– ЯКЩО ВИ ПОЗИТИВНО ВІДПОВІЛИ НА ЦІ ТРИ ПИТАННЯ
ВИ Є СПРАВЖНІМ ПРИХИЛЬНИКОМ «АВАНґАРДУ».

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

ВЕЛИКОДНИЙ ПРИВІТ.....	81
ВЕЛИКДЕНЬ У КАРПАТАХ, ЮНІ ПИСАНЬМАРКИ З СУДБУР (фотосвітляки).....	82
Мгр О. КОВАЛЬ: ТАРАС ЧУПРИНКА-ШУХЕВИЧ – ЛЮДИНА, СТРАТЕГ, ПОЛІТИК.....	83
Я ДОБОШ: ДО СВІТЛА.....	89
М. ВОЛЧАНСЬКА: ЗА СУЦІЛЬНИЙ МІЦНИЙ ФРОНТ.....	90
СВІТЛИНИ З БЕНКЕТУ ІХ СК СУМ В ЛОНДОНІ (світляки лані ЛЕНКІВСЬКА).....	92
РЕЗОЛЮЦІЯ ІХ СК СУМ.....	94
ПРИВІТИ НА ІХ СВІТОВИЙ КОНГРЕС СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.....	97
НЕ ЗАБУДЬМО ПРО НИХ.....	104
НА СПОГАД ПРО МИХАЙЛА ПРУСАНА. За честь України.....	105
ТОМУ 10 РОКІВ. Молодь на барикадах.....	107
ПРОФІЛІ ЛЮДЕЙ УКРАЇНИ: МИХАЙЛО ГОРИНЬ, ПЕТРО ГРИГОРЕНКО.....	108

ПОЕЗІЯ, ПРОЗА, СПРОБИ

Л. КОСТЕНКО: КОБЗАРЮ.....	110
М. СИНГАЇВСЬКИЙ: УКРАЇНО МОЯ, СОСНИ.....	111
ПОСАДЧУК: ТИ ВЕЛИКИЙ ЕСИ.....	113
П. ГОЛОВЧУК: РОЗДОРІННЯ.....	114
М. ГАРМАШ: ТАК ХОЧЕТЬСЯ СИМФОНІЙ, З ПОЇЗДУ.....	115
Л. ПОЛТАВА: НАДМАШИНА 20-ГО ВІКУ.....	116
Л. ГОСЕЙКО: НА ПОРОЗІ ПЕРЕД «СЬОМИМ НЕБОМ» (спроба літературної критики) ..	117
МАМО: лісня.....	119
С. НАУМОВИЧ: МУСЯ. Оповідання з життя Марії Баширцїв.....	121

НАУКА, КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО

П. ЗАЛИВАХА: ТАРАС ШЕВЧЕНКО. Лірика.....	128
Д-р В. ПОПОВИЧ: ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ.....	128
ГРАФІКА ДО ТВОРІВ Т. ШЕВЧЕНКА.....	134
З ГРАФІКИ УПА.....	138
Д-р Р. МАЗУРОК: ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ НА УКРАЇНІ І НОРМАНСЬКА ТЕОРІЯ.....	137

ВИХОВНИКИ

М. ВЕРЕС: НАЙБІЛЬШОМУ ВИХОВНИКОВІ.....	141
СТВЕРДЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ. Юнацько-Виховна Комісія ІХ СК СУМ.....	142

СУСПІЛЬНИКИ

М. ФРАНКЕВИЧ: БУДУЙМО БУДУЧНІСТЬ. Актуально для Дружинників-Суспільників.....	144
ПРОБЛЕМИ І ЗАВДАННЯ. З праці Підкомісії Дружинників-Суспільників на ІХ Світовому Конгресі Спілки Української Молоді.....	148
Мгр В. ЛЕНИК: ПЕРШІ ВІЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.....	150

МІЖНАРОДНИКИ

ПЕРЕД ЗАВДАННЯМ СУН НА ЗОВНІ. З праці підкомісії Дружинників-Міжнародників на ІХ Світовому Конгресі Спілки Української Молоді.....	152
Л. ПОЛТАВА: НЕЗАБУДЬМО ПРО БІЯФУ.....	154
О. Н. МАНІФЕСТАЦІЯ В МОСКВІ.....	156

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ БОРОДАЙ.....	159
НА ВІЧНИЙ СПОМИН ПРОФІ ВІТЯЗЕВІ.....	159

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

160

НА ОБ'ЄКТАХ: СКУЛЬПТУРА Гей. Хор. Т. ЧУПРИНКИ РОБОТА М. ЧЕРЕШНЬОВСЬКОГО

«АВАНГАРД»

- ЦЕ СОВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ!
- ЦЕ ІДЕЙНЕ ГОРІННЯ УКРАЇНИ!
- ЦЕ ТРИБУНА МОЛОДИХ!
- ЦЕ ЗБРОЯ В БОРОТЬБІ ЗА ПРАВА
ЛЮДИНИ І ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

ПОШИРЮЙТЕ «АВАНГАРД»!

БУДЬТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ А НЕ
ПІСЛЯПЛАТНИКАМИ!

